

Kadernota 2017

Z-27265 VS\5391\2

gemeente VOORSCHOTEN

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	2
1. Voorstel.....	3
2. Leeswijzer.....	5
3. Inleiding	6
4. Algemene begrotingsuitgangspunten.	7
5. Begroting 2017 en meerjarenperspectief	10
5.1 Meerjarenbeeld 2017- 2020	11
5.2 Dekkingsmogelijkheden Meerjarig negatief saldo	12
5.2.1 Structureel en reëel evenwicht	14
5.2.2. Schuldpositie beheersbaar.....	16
5.2.3. Eigen vermogen inzichtelijk.....	17
5.2.3 Totaaloverzicht dekkingsmogelijkheden	17
6. Wijzigingen meerjarenbeeld	19
6.1 Voorgestelde wijzigingen volgens oude programma-indeling.....	19
6.1.1 Autonome ontwikkelingen	19
6.1.2 Nieuw beleid	28
6.1.3 Beheerplannen	32
7. Investerings	33
7.1 Toetsingskader bij investeringsvragen.....	33
7.1.1 Investeringsplafond	33
7.1.2 Nut Urgentie en Uitvoeringsniveau	34
7.1.3 Schuldenplafond	34
7.2 Ambtelijke urenproblematiek	34
7.3 Investeringsoverzichten begroting 2017-2020	34
8. Actualiseren reserves	37
8.1 Beleid ten aanzien van reserves	37
8.2 Beleid ten aanzien van risicobeheersing in relatie tot de reservepositie	38
8.3 Voorstellen tot wijziging in de reserves	38
8.3.1 Algemene reserve.....	39
8.3.2 Bestemmingsreserves	40
8.4 Conclusie actualisatie reserves	45
9. Het nieuwe BBV en consequenties begroting 2017 en kostentoerekening.	48

1. Voorstel

Beslispunten

1. De algemene begrotingsuitgangspunten uit de kadernota 2017 (hoofdstuk 4) vast te stellen en als uitgangspunt te nemen voor het opstellen van de begroting 2017;
2. De overige informatie en de standpunten die tijdens de behandeling van de kadernota 2017 worden gewisseld te gebruiken bij de voorbereiding van de begroting en richting te geven aan de dekkingsmogelijkheden;
3. Als gevolg van de actualisatie reserves de volgende reserves op te heffen en de saldi per 1-1-2016 te doteren aan de concernreserve voor totaal € 1.601.031:

- Vijfjaarlijkse afrekening onderwijs	€ 98.000
- Parkeerfonds	€ 10.500
- Nog uit te voeren werkzaamheden	€ 64.076
- Krimwijk II (nakomende werkzaamheden)	€ 46.207
- Voet- /fietspad A. van Leeuwenhoekade	€ 305.878
- Egalisatiereserve Riolering	€ 0
- Egalisatiereserve Afval	€ 0
- Nuon-gelden	€ 1.076.370
4. De bestaande claims op de Nuon-reserve en reserve vijfjaarlijkse afrekening onderwijs over te hevelen naar de concernreserve.
5. Voor de reserve Volkshuisvesting de volgende mutaties vast te stellen:
 - o De risicodekking voor startersleningen van € 1.000.000 te verlagen naar € 500.000
 - o De reserve af te romen met € 518.461 en dit bedrag te doteren aan de concernreserve, waardoor het saldo van de reserve Volkshuisvesting per 1-1-2016 € 3.000.000 bedraagt.
6. De Egalisatiereserve Sociaal Domein per 1-1-2016:
 - a) te maximeren tot een saldo van € 1.500.000
 - b) het overschot in deze reserve te doteren aan de concernreserve
 - c) het overschot per 2016 van € 241.551 te onttrekken uit de egalisatiereserve sociaal domein en te doteren aan de concernreserve.
7. De naam van de reserve Uitvoerend bedrijf te wijzigen in reserve Gemeentewerf.
8. Het saldo van de concernreserve per 1-1-2016 (na toepassing wijzigingen beslispunten 3, 4 en 6) vast te stellen op € 13.859.955 en als volgt te splitsen:

- Reserve weerstandsvermogen	€ 4.000.000
- Vrij beschikbaar deel concernreserve	€ 9.859.955
9. De gewijzigde begrotingsindeling vast te stellen zoals in hoofdstuk 9 van de kadernota 2017 staat uitgewerkt te hanteren bij het opstellen van de begroting 2017.
10. Een krediet van € 567.000 ter beschikking te stellen voor het vervangen van het natuurgrasveld van voetbalveld V'97 voor een kunstgrasveld.
11. Ter dekking van de kapitaallasten van de investeringen in sportvelden van MHC Forescate en HVV'70 van € 550.000 en het voetbalveld V'97 van € 567.000 een reserve kapitaallasten sportvelden te vormen ter grootte van € 1.117.000.

12. De reserve kapitaallasten sportvelden de voeden met:

- Structurele middelen uit precario-opbrengsten van € 72.000 (ter beschikking gekomen met de begroting 2016) voor een periode van 10 jaar.

- Vrijvallende exploitatielasten € 20.322 van het betreffende natuurgrasveld V'97

13. De hierop betrekking hebbende begrotingswijziging 2016 vast te stellen.

2. Leeswijzer

In **hoofdstuk 4** staan de algemene begrotingsuitgangspunten.

De financiële ontwikkelingen in relatie tot het huidige budgettaire beeld komen in **hoofdstuk 5** aan de orde. Het bekende overzicht van de "meerjarenbegroting in 1 –oogopslag" is in dit hoofdstuk opgenomen.

In **hoofdstuk 6** staan alle wijzigingen opgenomen voor de gehele begroting 2017 en verder. De wijzigingen zijn onderverdeeld in autonome ontwikkelingen, nieuw beleid en actualiseren beheerplannen.

De investeringen worden in **hoofdstuk 7** onder de aandacht gebracht en getoetst aan het financieel overkoepelend beleidskader.

De actualisering van de reserves komen in **hoofdstuk 8** aan bod, welke wordt afgesloten met een totaaloverzicht van de reserves met geactualiseerde saldi per 1-1-2016.

Tenslotte staat **hoofdstuk 9** in het teken van het nieuwe BBV. Hierin wordt een voorschot genomen op de nieuwe begrotingsindeling per 2017, welke tot stand is gekomen in gezamenlijkheid met de raad.

3. Inleiding

Op grond van de financiële verordening biedt het college van burgemeester en wethouders de raad in het voorjaar een nota aan over de kaders voor het volgende begrotingsjaar en de drie opeenvolgende jaren. Jaarlijks in juli vindt de behandeling van de kadernota in de gemeenteraad plaats. De functie van de kadernota is om hierin (meerjarige) afwegingen in beleid te maken.

De raad stelt de begrotingsuitgangspunten vast en de overige informatie en de gedachtewisseling tijdens de raadsbehandeling over de standpunten tijdens de behandeling van de kadernota 2017 worden gebruikt bij de voorbereiding van de begroting. De raad geeft daarbij het college de opdracht binnen de gestelde kaders de programmabegroting op te stellen.

Aangezien het meerjarenbeeld 2017-2020 aanzienlijke tekorten laat zien, zijn kaders omtrent de dekkingsmogelijkheden noodzakelijk. Het college wil weten wat de mening is van de raad over de gegeven dekkingsmogelijkheden in hoofdstuk 5.2.1 tot en met 5.2.4. Met name als het gaat om kerntakendiscussie, is de vraag op welke uitgavecategorie bezuinigingen wenselijk zijn.

De voorkeuren kunnen worden meegenomen in de voorbereiding van de meerjarenbegroting 2017-2020. Daarbij zal eveneens het bestuurskrachtonderzoek en het eerder uitgevoerde benchmarkonderzoek worden meegenomen. Wat van belang is dat het in ieder geval verplicht om voor het begrotingsjaar een reëel sluitende begroting te hebben.

4. Algemene begrotingsuitgangspunten.

De basis voor de begroting 2017 vormt de begroting 2016. Op deze begrotingsramingen zijn de onderstaande algemene begrotingsramingen toegepast.

Wij houden in de begroting voor 2017 rekening met 0,4% voor de uitgaven voor salarissen.

Bij leveringen derden, stortingen in de voorzieningen hanteren wij de nullijn. Voor de subsidies en inkomensoverdrachten vragen wij de betrokken organisaties eveneens de nullijn te hanteren.

De ramingen voor de gemeenschappelijke regelingen zijn, voor zover beschikbaar, gebaseerd op de ingediende begrotingen voor 2017 en meerjarenramingen. De begrotingen passeren de raad nog in het kader van de zienswijze procedures. De begrotingen worden daarna vastgesteld door het algemeen bestuur van de verschillende gemeenschappelijke regelingen. Dit kan daarom nog leiden tot andere bijdragen. De baten uit deelnemingen ramen we op basis van de laatst bekende gegevens van deze organisaties.

De belastingen, leges en rechten worden in de begroting 2017 verhoogd met het door het CPB verwachte algemeen inflatiepercentage van 1 %. Met deze verhoging volgen we de algemene prijsontwikkeling. Dit is noodzakelijk om de inkomsten van de gemeente op dit onderdeel op peil te houden en structurele onevenwichtigheid te voorkomen.

De algemene uitkering is gebaseerd op de meicirculaire 2016 van het ministerie van BZK die begin juni 2016 beschikbaar is gekomen.

Tabel 1 Algemene begrotingsuitgangspunten

Onderdeel	Begroting 2017	begroting 2016
<p>Salarissen</p> <p>De salarissen van de griffie worden in de begroting van Voorschoten opgenomen. De medewerkers van de werkorganisatie Duivenvoorde worden geraamd in de begroting van Werkorganisatie. In beide begrotingen wordt rekening gehouden met een cao-stijging.</p>	0,4%	0%
<p>Leveringen derden</p> <p>Wij achten het noodzakelijk en verantwoord om het algemeen indexpercentage voor levering derden vast te stellen op 0%. Dit ligt onder het verwachte inflatiepercentage (1%). Gelet op de financiële omstandigheden zal op alle fronten gezocht moeten worden om kosten te beperken. De opdracht om te zoeken naar goedkopere oplossingen en de mogelijkheden om onder de huidige marktomstandigheden lagere prijzen te bedingen maken deze maatregel mogelijk.</p>	0%	0%
<p>Subsidies</p> <p>Voor de gesubsidieerde instellingen gaan wij eveneens uit de 0-lijn voor het macro-bedrag aan subsidies.</p> <p>Wij gaan er van uit dat ook bij de gesubsidieerde instellingen, die personeel in dienst hebben, de komende jaren de 0-lijn wordt gehanteerd. Mocht er in individuele gevallen aantoonbaar sprake zijn van een hogere loonkostencomponent dan zal deze bij de subsidieverlening per geval worden beoordeeld.</p>	0%	0%
<p>Inkomensoverdrachten (uitkeringen)</p> <p>Wij verwachten dat ook bij de inkomensoverdrachten het komend jaar de 0-lijn wordt gehanteerd. Los van eventuele volume-mutaties, ramen wij geen lastenstijging voor dit onderdeel.</p>	0%	0%
<p>Verbonden partijen</p> <p>Voor de verbonden partijen en deelnemingen gaan wij in principe in de kadernota uit van de ingediende begrotingen. Wij gaan er overigens van uit dat ook de verbonden partijen zich sterk maken voor verlaging van de bijdragen van de gemeente. Via de vertegenwoordigers in besturen zal dit standpunt met klem worden uitgedragen.</p>	ontwerp begroting GR 2017	ontwerp begroting GR 2016
<p>Algemene uitkering</p> <p>De algemene uitkering ramen wij in deze kadernota volgens de meicirculaire.</p>	meicirculaire 2016	december-circulaire 2014
<p>Vaste rekenrente is met ingang van 2017 volgens het nieuwe BBV niet meer toegestaan. Wel mag de omslagrente worden toegepast (zie meer informatie hoofdstuk 6, beleidswijziging 21). De omslagrente voor 2017 bedraagt 1%</p>	1,0%	3,0%
<p>Belastingen</p> <p>De aanpassing van de belastingen en rechten is</p>	1,0 %	1,2%

gelijk aan het door het Centraal Economisch Planbureau geraamde inflatiepercentage. Het percentage geraamd in het Centraal Economisch Plan (CEP) 2016 bedraagt voor 2017 1,0% (consumentenprijzenindex). (Structureel € voordeel)		
--	--	--

5. Begroting 2017 en meerjarenperspectief

In dit hoofdstuk treft u de ontwikkeling aan van het meerjarig begrotingssaldo. Vanwege de wijzigingen in het nieuwe Besluit Begroting en Verantwoording voor provincies en gemeenten (BBV) zijn de voorstelde wijzigingen niet per programma gemaakt. In het hoofdstuk Nieuwe BBV en consequenties begroting 2017 en kostentoe rekeningen wordt dit nader uitgewerkt. Het gepresenteerde saldo na wijzigingen van de kadernota is het vertrekpunt van de programmabegroting 2017-2020. In tabel 2 wordt het meerjarenbeeld van alle wijzigingen gepresenteerd.

5.1 Meerjarenbeeld 2017- 2020

In onderstaande tabel 2 is zichtbaar wat het totaal aan mutaties zowel incidenteel als structureel is.

Tabel 2 Meerjarenbeeld 2017 - 2020

* I/S = Incidenteel / structureel
 -= nadelig

MEERJARENBEELD 2017 -2020					
	I/S*	2017	2018	2019	2020
Stand van de meerjarenraming bij vaststelling van de begroting 2016 (incl. motie precario)		286.331	-334.266	-342.344	-125.109
Netto effect septembercirculaire 2015	S	92.318	256.491	276.832	698.348
Overige structurele doorwerkingen najaarsnota 2015	S	-11.518	-11.691	-12.032	-11.200
Stand per 1-1-2016		367.131	-89.466	-77.544	562.039
Voorjaarsnota 2016	S	137.240	137.932	139.126	139.126
Meicirculaire	S	333.578	289.029	300.535	413.152
Beginsaldo Kadernota 2017		837.949	337.495	362.117	1.114.317
Wijzigingen kadernota 2017					
Autonome ontwikkelingen					
Meerjarenperspectief leningen u/g	S	-	-32.080	-66.486	-103.386
1. Verkiezingen 2017	I	-30.000	-	-	-
2. + 3. Overheveling Leges APV-vergunningen	S	-	-	-	-
4. Bijdrage Omgevingsdienst West-Holland	S	-95.000	-95.000	-95.000	-95.000
5. Op peil brengen dienstverlening klanten W&I	S	-	-	-40.000	-40.000
6. Organiseren beschutte werkplekken Participatiewet	I	-	-	-	-
7. Verplicht opheffen reserve BUIG 2019 en 2020	S	-	-	-417.701	-417.701
8. Lagere lasten BUIG a.q.v. p.v.a. arbeidsmarktoffensief	S	-	-	417.701	417.701
9. Transformatie in sociaal domein	S	-	-	-	-
10. Capaciteit communicatie i.v.m. transformatie in sociaal domein	S	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
11. Verhoging bijdrage RDOG HM	S	-21.233	-21.233	-21.233	-21.233
12. Schakelklas vluchtelingen	I	-77.500	-	-	-
13. Onderhoudsbudget sportterreinen	S	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
14. WODV wijzigingen n.a.v. begroting 2017	I	-411.453	-	-	-
14. WODV wijzigingen CAO en ICT	S	-630.000	-672.872	-678.178	-577.844
15. BBV wijzigingen:					
A. Activeren maatschappelijk nut en renteconsequenties	S	-700.411	-660.660	-635.617	-596.413
B. Toerekening overhead	S	PM	PM	PM	PM
16. VPB-heffing	I	-	-31.295	-63.605	-15.088
17. Verlaging bijdrage Holland Rijnland	S	40.000	40.000	40.000	40.000
Subtotaal autonome ontwikkelingen		-1.970.597	-1.518.140	-1.605.119	-1.453.964
Nieuw Beleid (sport, reserve vormen)					
18. Projecten Economische Agenda Leidse Regio/Economie071	I	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
19. 50% bijdrage aan kosten Centrum manager	S	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
20. Opstarten BIZ Rouwkoopplan	I	-5.000	-	-	-
21. Functioneel beheer fietsparkeren bij stations	S	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
22. Uitvoeringsbudget cultuurnota	S	-6.000	-6.000	-6.000	-6.000
23. Opstellen gebiedsprofielen wonen en werken	I	-	-	-	-
24. Herinrichting centrum Voorschoten	I / S	PM	PM	PM	PM
Subtotaal nieuw beleid		-86.000	-81.000	-81.000	-81.000
Beheerplannen (incl. Dekking 170.000)					
25. Actualisering beheerplannen	S	-1.544.140	-1.608.540	-1.724.140	-1.851.540
Subtotaal actualiseren beheerplannen		-1.544.140	-1.608.540	-1.724.140	-1.851.540
Totaal wijzigingen kadernota 2017		-3.600.737	-3.207.680	-3.410.259	-3.386.504
Vertrekpunt programmabegroting 2017		-2.762.788	-2.870.185	-3.048.142	-2.272.187

5.2 Dekkingsmogelijkheden Meerjarig negatief saldo

In onderstaand overzicht staan dekkingsmogelijkheden aangegeven per wijziging welke uit een reserve of bestaande begrotingspost gedekt kan worden. Totaal wordt er € 49.000 uit reserves gedekt en vindt er voor € 152.500 aan nieuwe bestemmingen ten laste van bestaande begrotingsposten plaats.

Tabel 3 Budgetneutrale dekkingsvoorstellen

BUDGETNEUTRALE DEKKINGSVOORSTELLEN					
Dekking uit reserves		2017	2018	2019	2020
<i>Reserve BUIG</i>					
5. Op peil brengen dienstverlening klanten Werk en Inkomen	P7	-40.000	-40.000	-	0
<i>Reserve volkshuisvesting</i>					
23. Opstellen gebiedsprofielen wonen en werken	P6	-9.000	-	-	0
Totaal dekking uit reserves		-49.000	-40.000	-	-
Dekking uit andere producten binnen de begroting					
<i>Van dienstverlening P3 naar veiligheid P2</i>					
2. Overheveling Leges-opbrengsten APV-vergunningen	P3	-17.000	-17.000	-17.000	-17.000
3. Overheveling Leges-opbrengsten APV-vergunningen	P2	17.000	17.000	17.000	17.000
<i>Binnen Jeugd, Participatie en Zorg P7, ten laste van participatie</i>					
6. Organiseren beschutte werkplekken conform Participatiewet	P7	-70.000	-82.500	-	-
	P7	70.000	82.500	-	-
<i>Binnen Jeugd, Participatie en Zorg P7, ten laste van individuele en rolstoelvoorzieningen</i>					
9. Transformatie in sociaal domein	P7	-82.500	-82.500	-82.500	-82.500
	P7	82.500	82.500	82.500	82.500
Saldo dekking binnen de begroting		-	-	-	-
<i>Totaal wordt € 152.500 anders ingezet binnen de begroting</i>					

De wijzigingen welke ten laste van het begrotingsresultaat gaan, moeten op andere wijze gedekt worden. Deze wijzigingen kunnen worden onderverdeeld in incidentele (tabel 4) en structurele wijzigingen (tabel 5), waarvoor diverse dekkingsmiddelen kunnen worden ingezet.

Tabel 4 Incidentele wijzigingen

WIJZIGINGEN KADERNOTA 2017					
Wijzigingen kadernota 2017		2017	2018	2019	2020
Incidenteel					
1. Verkiezingen 2017	I	-30.000	-	-	-
6. Organiseren beschutte werkplekken Participatiewet	I	-	-	-	-
12. Schakelklas vluchtelingen	I	-77.500	-	-	-
14. WODV wijzigingen n.a.v. begroting 2017	I/S	-411.453			
16. VPB-heffing	I	-	-31.295	-63.605	-15.088
18. Projecten Economische Agenda Leidse Regio/Economie0	I	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
20. Opstarten BIZ Rouwkoopplan	I	-5.000	-	-	-
23. Opstellen gebiedsprofielen wonen en werken	I	-	-	-	-
24. Herinrichting centrum Voorschoten	I / S	PM	PM	PM	PM
Totaal Incidentele wijzigingen		-573.953	-81.295	-113.605	-65.088

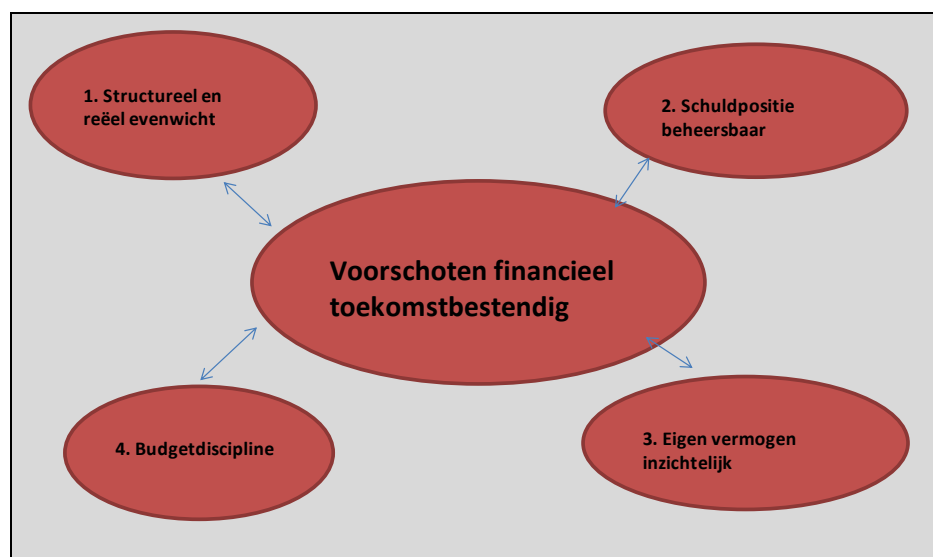
Tabel 5 Structurele wijzigingen

WIJZIGINGEN KADERNOTA 2017					
Wijzigingen kadernota 2017		2017	2018	2019	2020
Structureel					
Meerjarenperspectief leningen u/g	S	-	-32.080	-66.486	-103.386
2. + 3. Overheveling Leges APV-vergunningen	S	-	-	-	-
4. Bijdrage Omgevingsdienst West-Holland	S	-95.000	-95.000	-95.000	-95.000
5. Op peil brengen dienstverlening klanten W&I	S	-	-	-40.000	-40.000
7. Verplicht opheffen reserve BUIG 2019 en 2020	S	-	-	-417.701	-417.701
8. Lagere lasten BUIG a.g.v. p.v.a. arbeidsmarktoffensief	S	-	-	417.701	417.701
9. Transformatie in sociaal domein	S	-	-	-	-
10. Capaciteit communicatie i.v.m. transformatie in sociaal domein	S	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
11. Verhoging bijdrage RDOG HM	S	-21.233	-21.233	-21.233	-21.233
13. Onderhoudsbudget sportterreinen	S	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
14. WODV wijzigingen n.a.v. begroting 2017	I/S	-630.000	-672.872	-678.178	-577.844
15. BBV wijzigingen:	S				
A. Activeren maatschappelijk nut en renteconsequenties	S	-700.411	-660.660	-635.617	-596.413
B. Toerekening overhead	S	PM	PM	PM	PM
17. Verlaging bijdrage Holland Rijnland	S	40.000	40.000	40.000	40.000
19. 50% bijdrage aan kosten Centrum manager	S	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
21. Functioneel beheer fietsparkeren bij stations	S	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
22. Uitvoeringsbudget cultuurnota	S	-6.000	-6.000	-6.000	-6.000
24. Herinrichting centrum Voorschoten	I / S	PM	PM	PM	PM
25. Actualisering beheerplannen	S	-1.544.140	-1.608.540	-1.724.140	-1.851.540
Totaal structurele wijzigingen		-3.026.784	-3.126.385	-3.296.654	-3.321.416

Voor de dekkingsmogelijkheden vallen we terug op het overkoepelend financieel kader. Deze is ten tijde van de begrotingsbehandeling 2016 gepresenteerd waarin integraal financieel beleid met heldere normen en uitgangspunten voor de gemeente Voorschoten is uitgewerkt.

In onderstaande afbeelding staan de vier pijlers weergegeven die allen bijdragen aan het doel; te komen tot een financieel toekomstbestendige gemeente.

Afbeelding 1 Vier pijlers om te komen tot een financieel toekomstbestendige gemeente

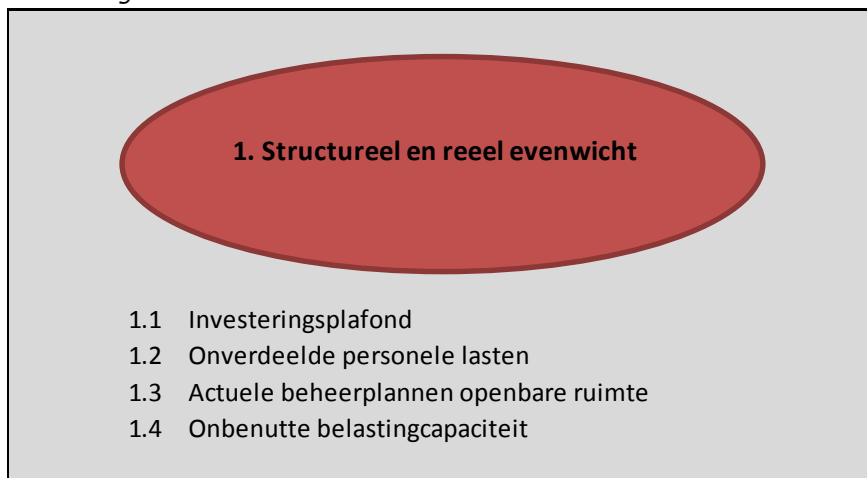
5.2.1 Structureel en reëel evenwicht

De Provincie houdt financieel toezicht op gemeenten. Het belangrijkste criterium hierbij is de vraag of de gemeentebegroting reëel en structureel in evenwicht is. Reëel evenwicht wil hierbij zeggen dat de toezichthouder de kwaliteit c.q. plausibiliteit van de begroting en meerjarenraming beoordeelt.

Dit houdt in dat gekeken wordt naar het realiteitsgehalte en de volledigheid van de geraamde baten en lasten. Structureel evenwicht (of ook wel materieel evenwicht genoemd) wil zeggen dat de structurele lasten zijn gedekt door structurele baten. Incidentele lasten mogen gedekt worden door zowel structurele als door incidentele baten. Een last of baat wordt als incidenteel aangemerkt als het maximaal voor drie jaar in de begroting staat of dat de geldstromen een langere looptijd hebben dan drie jaar, maar die wel binnen afzienbare tijd eindigen.

De onderwerpen die bij een evenwichtige begroting horen, hebben dus te maken met de inkomsten en uitgaven van de gemeente.

Afbeelding 1 Structureel en reëel evenwicht

Deze onderwerpen hebben bij investeringen volledig de aandacht en worden in hoofdstuk 7 nader uitgewerkt.

Hoewel de begrotingstekorten in de meerjarenraming grotendeels beïnvloed worden door externe factoren, moeten deze desalniettemin wel gedekt worden. Om de begroting structureel en reëel in evenwicht te hebben, zijn andere maatregelen nodig dan die in het financieel overkoepeld beleidskader zijn opgenomen.

Dekkingsmogelijkheid 1: Woonlastenbenadering (lastenverschuiving)

1.A. De BBV wijziging betreffende renteconsequenties (tabel 2, wijziging 15.A) heeft met name betrekking op de investeringen die gedaan zijn in het zogenoemde gesloten circuit (afval en riolering). De kapitaallasten die berekend worden over de investeringen worden lager.

Dit komt omdat de gemeente rekende met een vaste rekenrente van 3% en vanaf 2017 verplicht moet rekenen met omslagrente (voor 2017 1%). Dit scheelt grofweg 2% rente die niet mag worden doorberekend in de afvalstoffenheffing. Omdat de tarieven voor riool- en afvalstoffenheffing niet meer dan 100% kostendekkend mogen zijn betekent dit dat de tarieven neerwaarts bijgesteld moeten worden en de gemeente dus in 2017 € 700.411 minder opbrengsten ontvangt.

1.B. In 2015 heeft een openbare Europese aanbesteding plaatsgevonden voor het verwerken van het huishoudelijk restafval en grofvuil. De potentiële besparing als gevolg van de nieuwe aanbesteding bedraagt in totaal € 447.000. Rekening houdend met de verwachte investeringen, is de verwachting dat het tarief van de afvalstoffenheffing hierdoor wordt verlaagd met een totaalbedrag van € 325.000.

Door de zogenoemde woonlastenbenadering te hanteren wordt een verlaging van een maximaal kostendekkende heffing (zoals de afvalstoffenheffing) gecompenseerd door een gelijke verhoging van de Onroerende zaakbelasting (OZB), zodat de lastendruk per saldo gelijk blijft. Dit resulteert in een OZB-verhoging van € 1.025.411 (€ 700.411 + € 325.000).

Dekkingsmogelijkheid 2: Surplus budgetten Sociaal domein

Rekening houdend met de daling van de rijksvergoeding voor de nieuwe taken de komende jaren, lijkt het beschikbare budget voldoende. In totaliteit betekent het dat, bij een gelijkblijvend uitgavniveau (slechts gebaseerd op 1 jaar (2015)), het overschot de komende jaren fors te noemen is. Voorlopig is er dan ook geen sprake van een tekort.

Een belangrijk gegeven is dat 2015 het eerste jaar voor de uitvoering van de nieuwe taken is. We kunnen daarom niet uitgaan van ervaringscijfers van eerder jaren. De komende tijd zal blijken in hoeverre de resultaten van 2015 representatief zijn voor 2016 en volgende jaren. De geraamde overschotten op de budgetten van sociaal domein zullen worden ingezet ter dekking van het geraamde tekort in de meerjarenraming.

Overschot op sociaal Domein met gelijkblijvende lasten 2015						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Totaal Sociaal Domein	8.270.550	8.037.496	8.122.069	8.066.820	7.995.340	7.836.112
Lasten 2015	7.114.338	7.114.338	7.114.338	7.114.338	7.114.338	7.114.338
Overschot	1.156.212	923.158	1.007.731	952.482	881.002	721.774
Overschot WMO 2015	377.788					
Totaal overschot	1.534.000					

Dekkingsmogelijkheid 3: Centrale huisvesting voor ambtenaren en één werf

De twee gemeentekantoren kunnen worden vervangen door één gebouw waar alle ambtenaren in kunnen worden gehuisvest. Rekening houdend met een lagere bezettingsgraad kan het zowel in huisvestingskosten als in reistijd een aardige bezuiniging opleveren. Ook het samenvoegen van de werf Voorschoten en Wassenaar is een mogelijkheid om te bezuinigen. De huisvestingsbezuinigingen leveren echter pas op de langere termijn iets op.

Dekkingsmogelijkheid 4: Kentakendiscussie

Door andere vraag aan capaciteit (zowel kwaliteit als kwantiteit) vanuit de gemeente kan mogelijk de kosten van de dienstverlening worden verlaagd. Bijvoorbeeld door meer te vragen naar uitvoerende arbeid dan naar beleidsmatige arbeid. Hierbij is een concrete aanwijzing van taken of diensten noodzakelijk, waarvoor de vermindering / wijziging geldt (kerntakendiscussie). Het college vraagt de raad om discussie te voeren over op welke uitgavecategorie bezuinigingen wenselijk zijn. Daarbij zal eveneens het bestuurskrachtonderzoek en het eerder uitgevoerde benchmarkonderzoek worden meegenomen. Met het doorvoeren van wijzigingen in dienstverlening dient rekening te worden gehouden met de 4-jaarstermijn in afbouw van de dienstverlening.

Dekkingsmogelijkheid 5: Twee keer incidenteel is structureel

Voor de begroting 2016 is een analyse uitgevoerd naar drie keer incidenteel is structureel. Een nieuwe beleidslijn zou dan zijn dat indien drie jaar op rij sprake is van een onderuitputting op een specifiek budget, deze gezien wordt als structureel. Dit heeft nagenoeg niets opgeleverd, behalve de budgetten voor de individuele voorzieningen. Dit is echter een open einde regeling waardoor is besloten deze budgetten niet af te ramen.

Met twee keer incidenteel is structureel kan mogelijk wel op bepaalde budgetten een onderuitputting worden vastgesteld. Bij de begroting worden financiële consequenties hiervan verwerkt.

Dekkingsmogelijkheid 6: Herijken subsidies

Vrijwel alle gemeenten in Nederland zijn door de financiële omstandigheden genoodzaakt om hun gesubsidieerde activiteiten tegen het licht te houden. Ook de gemeente Voorschoten ontkomt hier niet aan. De Voorschotense samenleving kenmerkt zich door een breed vertakt en goed georganiseerd netwerk. Vooral in het verenigingsleven en rondom de domeinen van de sport en senioren zijn talloze organisaties actief. Ook op het terrein van kunst en cultuur worden veel activiteiten ontplooid.

Het gaat hier om waardevolle aanvullingen op het woonklimaat in Voorschoten.

Keuzes om te bezuinigen moeten dus zorgvuldig worden gemaakt. Activiteiten en inzet en betrokkenheid van burgers zijn immers sneller wegbezuinigd dan opgebouwd. Benadrukt moet worden dat het hier gaat om een constructief kritische blik op de subsidieverlening. Een verscherpte blik op het subsidieprogramma kan ook leiden tot creatieve en originele aanpakken en elkaar versterkende maatregelen (synergie-effect). Bekostiging van activiteiten gebeurt primair door de gebruiker. Aanvullende middelen vanuit sponsoring, subsidies van derden, publiek-private samenwerking kunnen ertoe bijdragen dat het huidige peil van voorzieningen gehandhaafd blijft.

In eenzelfde onderzoek bij de begroting 2016 is bij de subsidies onderscheid gemaakt in subsidies die te maken hebben met wettelijke taken en die onder de doelstelling van 3D vallen. Deze subsidies zijn niet beïnvloedbaar en de overige subsidies wel. In totaal ging het maximaal om € 370.148 aan subsidies waarvan het budget mogelijk geheel of gedeeltelijk verlaagd kan worden. Dit is met de begroting 2016 niet ingezet als dekkingsmogelijkheid. Ook dit jaar kan dezelfde analyse worden uitgevoerd met geactualiseerde cijfers en mogelijk wel worden ingezet als dekking.

Dekkingsmogelijkheid 7: Oud voor nieuw

Beleid is onderhevig aan veranderingen. Deze beleidslijn gaat er vanuit dat indien oud beleid wordt vervangen door nieuw beleid de gemeente Voorschoten de beleidslijn nieuw voor oud hanteert. Dit houdt in dat bij de aanvraag van nieuw beleid in eerste instantie dekking binnen het eigen domein moeten worden aangeleverd. Dit dwingt om kritisch te kijken naar de effectiviteit van de diverse bestaande producten. Voor een deel is dit reeds gedaan, zie tabel 3.

5.2.2. Schuldbestand beheersbaar

In 2015 is veel aandacht geweest voor de houdbare overheidsfinanciën van Voorschoten, met name in het Rekenkamerrapport "Houdbare gemeentefinanciën" en het onderzoeksrapport "Financiële houdbaarheid en strategische keuzes". Dit is gezien de sterk oplopende vreemd vermogenspositie terecht. De raad wil sturen op de schuldbestand. Dit kan mede door verkoopopbrengsten gemeentelijke accommodaties inzetten om schulden te kunnen aflossen.

Dekkingsmogelijkheid 8: Verkoopopbrengsten gemeentelijke accommodaties

De afgelopen jaren heeft de gemeente Voorschoten een groot aantal nieuwe gemeentelijke accommodaties gerealiseerd. Met het oog op het in de hand houden van de kosten is daarbij ook gekeken naar de mogelijkheden om accommodaties af te stoten. In april 2012 heeft de raad op basis van de notitie 'Het Kloppend Hart' het college de opdracht gegeven veranderingen in gang te zetten conform het zogenaamde 4 sporen beleid. Inmiddels is voor een aantal accommodaties geconcludeerd dat het niet langer noodzakelijk/gewenst de in eigendom/beheer te houden. Om de beheerskosten te beperken is het zaak om besluiten te nemen over de wijze waarop, en de voorwaarden waaronder de accommodaties worden afgestoten. Hiertoe heeft het college een plan van aanpak vastgesteld. Beoogd wordt om bij het afstoten van accommodaties een optimale opbrengst voor de gemeente te genereren, waarbij inhoudelijke doelstellingen van de gemeente integraal worden afgewogen tegen de financiële aspecten. De opbrengsten uit de verkoop van accommodaties zijn incidentele opbrengsten. Het nu kwantificeren van deze opbrengsten is lastig. De opbrengsten zullen worden ingezet ter dekking van het meerjarig financieringstekort in de begroting.

5.2.3. Eigen vermogen inzichtelijk

Een van de belangrijkste onderdelen van het eigen vermogen is de reservepositie. De hoogte van de voorzieningen is ook een belangrijk onderdeel van de vermogenspositie en wordt beschouwd als zijnde vreemd vermogen. De van kracht zijnde nota reserves en voorzieningen dateert van november 2011.

In financieel opzicht is van belang, dat bij de vaststelling van de jaarrekening 2014 is besloten de saldi van alle voorzieningen waar een beheerplan aan ten grondslag ligt, te laten vrijvallen. Dit had te maken met het ontbreken van deugdelijke onderbouwingen van deze voorzieningen. Het gevolg hiervan is dat de totstandkoming van een nieuwe nota reserves en voorzieningen in belangrijke mate afhangt van de actualisering van de beheerplannen. De nota reserves en voorzieningen komt dan ook gefaseerd tot stand; de reserves worden geactualiseerd bij deze kadernota hoofdstuk 8 en de actualisatie van de voorzieningen kan worden opgeleverd nadat de laatste beheerplannen zijn geactualiseerd. Naar verwachting kan de nieuwe nota reserves en voorzieningen – mits de actualisering van de beheerplannen tot stand komt – in december 2016 aan de raad worden voorgelegd.

Dekkingsmogelijkheid 9: incidentele lasten uit de concernreserve

Zoals gezegd mogen incidentele baten gedekt worden uit incidentele middelen. In dit geval kunnen de mutaties in tabel 4 incidentele wijzigingen worden gedekt uit de concernreserve (voor 2017 € 573.953).

Dekkingsmogelijkheid 10: Inzetten eigen vermogen

Structurele lasten moeten gedekt worden uit structurele middelen. Uitzondering hierop is dekking van structurele lasten uit een reserve voor minimaal drie jaar, waarvan aan het einde van de looptijd dekking moet zijn door structurele middelen. Hiervoor gelden enkele voorwaarden:

Er moet een afzonderlijk raadsbesluit worden genomen. Bij het besluit wordt tenminste aangegeven:

- de reden van inzet van de reserve
- voor hoeveel jaar de reserve ingezet wordt
- voor welk totaalbedrag

Het totaalbedrag moet bij aanvang van de inzet vrij besteedbaar aanwezig zijn in de reserve. De inzet van de reserve geldt alleen voor het deel dat geen deel uitmaakt van de benodigde weerstandscapaciteit die noodzakelijk is voor het afdekken van de geïnventariseerde risico's.

Daarnaast moeten aan het eind van de periode andere structurele dekkingsmiddelen voorzien zijn ter compensatie van de wegvallende inzet van de reserve. Deze andere dekkingsmiddelen worden zoveel mogelijk al aangegeven bij het afzonderlijke raadsbesluit. De gemeente zal moeten onderbouwen dat na deze periode sprake zal zijn van een situatie dat geen noodzaak meer bestaat om middelen aan de reserve te onttrekken om de begroting sluitend te maken. Het alleen opnemen van een bezuinigingstaakstelling maakt dit niet aannemelijk.

5.2.4 Totaaloverzicht dekkingsmogelijkheden

In onderstaand overzicht is het totaal aan dekkingsmogelijkheden opgenomen. Hieruit blijkt dat het dekkingstekort 2017 na verwerking van de tot op heden bekende bedragen van de dekkingsvoorstellen nog € 155.693 bedraagt.

Tabel 6 Dekkingsmogelijkheden begrotingstekort

Dekkingsmogelijkheden				
	2017	2018	2019	2020
Vertrekpunt programmabegroting 2017	-2.762.788	-2.870.185	-3.048.142	-2.272.187
Structureel en reëel evenwicht				
1 Woonlastenbenadering, lastenverschuiving (OZB-verhoging):				
A t.g.v. verlaging afvalstoffenheffing t.g.v. aanbestedingsvoordeel = opbrengstdaling € 325.000 voor de gemeente (in gesloten circuit)	325.000	325.000	325.000	325.000
B Activeren maatschappelijk nut en renteconsequenties (met als gevolg verlagen afvalstoffenheffing)	700.411	660.660	635.617	596.413
2 Budgetten sociaal domein	1.007.731	952.482	881.002	721.774
3 Centrale ambtelijke huisvesting en gemeentewerf	PM	PM	PM	PM
4 Kerntakendiscussie	PM	PM	PM	PM
5 Ruimte in exploitatie: 2 X incidenteel = structureel	PM	PM	PM	PM
6 Herijken subsidies (uitkomst analyse begroting 2016 € 370.148)	PM	PM	PM	PM
7 Nieuw voor oud	PM	PM	PM	PM
Schuldpositie beheersbaar				
8 Verkoopopbrengsten gemeentelijke accommodaties	PM	PM	PM	PM
Eigen vermogen inzichtelijk				
9 Incidentele wijzigingen dekken uit concernreserve	573.953	81.295	113.605	65.088
10 Inzetten eigen vermogen	PM	PM	PM	PM
Vertrekpunt programmabegroting 2017 na dekkingsmogelijkheden	-155.693	-850.748	-1.092.918	-563.912

6. Wijzigingen meerjarenbeeld

6.1 Voorgestelde wijzigingen volgens oude programma-indeling

In dit hoofdstuk staan alle wijzigingen opgenomen voor de gehele begroting 2017 en verder. Omdat de indeling van de begroting wijzigt ten gevolge van de BBV-wijzigingen is ervoor gekozen om de wijzigingen niet per "oude" programma-indeling op te nemen. Alles wijzigt immers volledig en de programma's en taakvelden zijn niet vergelijkbaar met de indeling van de begroting 2016. Om toch enigszins herkenbaarheid te hebben waar de wijzigingen betrekking op hebben is wel in ieder voorstel het programma, de productgroep en het product volgens de oude begrotingsindeling genoemd. De wijzigingen staan per nummer opgenomen in het meerjarenbeeld 2017 -2020 (tabel 2 op bladzijde 11).

Voor de leesbaarheid van de wijzigingen dient u deze als volgt te lezen:

* Hogere lasten - / Lagere lasten +

** Hogere opbrengsten + / Lagere opbrengsten -

6.1.1 Autonome ontwikkelingen

1. Verkiezingen Tweede Kamer 2017

Onderwerp Verkiezingen Tweede Kamer 2017			Bedragen per jaar			
			2017	2018	2019	2020
Programma	Dienstverlening	Lasten*	- 30.000			
Productgroep	Publiekszaken	Baten**				
Product	Publiekszaken	Saldo	- 30.000			
Dekking						
Begrotingssaldo			- 30.000			
<i>Onderbouwing wijziging</i>						
De volgende verkiezingen voor de Tweede Kamer staan gepland op 15 maart 2017. De te verwachten extra kosten om deze verkiezingen in Voorschoten te organiseren bedragen € 30.000. In de meerjarenbegroting 2016-2019 is ervan uit gegaan dat er in 2017 geen verkiezingen staan gepland. Daarom moet er voor 2017 incidenteel hiervoor een bedrag van € 30.000 worden geraamd.						

2. Overheveling Leges APV-vergunningen

Onderwerp Leges APV-vergunningen			Bedragen per jaar			
			2017	2018	2019	2020
Programma	Dienstverlening	Lasten*				
Productgroep	Publiekszaken	Baten**	- 17.000	- 17.000	- 17.000	- 17.000
Product	Basisregistraties	Saldo	- 17.000	- 17.000	- 17.000	- 17.000
Dekking						
Begrotingssaldo			- 17.000	- 17.000	- 17.000	- 17.000
<i>Onderbouwing wijziging</i>						
Voor opbrengsten overige leges burgerzaken is een bedrag van € 32.766 geraamd. Het betreft hier uittreksels uit de BRP en dergelijke, maar ook legesopbrengsten voor APV-vergunningen. Deze leges bedragen gemiddeld € 17.000 per jaar. Deze leges moeten echter verantwoord worden bij het product Vergunningverlening. Voorgesteld wordt van de geraamde legesopbrengsten een bedrag van € 17.000 hier af te ramen en over te hevelen naar het product Vergunningverlening.						

3. Overheveling Leges APV-vergunningen

Onderwerp Leges APV-vergunningen			Bedragen per jaar			
			2017	2018	2019	2020
Programma	Veiligheid	Lasten*				
Productgroep	VTH	Baten**	17.000 +	17.000 +	17.000 +	17.000 +
Product	Vergunningverlening	Saldo	17.000 +	17.000 +	17.000 +	17.000 +
Dekking						
Begrotingssaldo			17.000 +	17.000 +	17.000 +	17.000 +
<p><i>Onderbouwing wijziging</i> Er wordt jaarlijks een bedrag van gemiddeld € 17.000 aan leges ontvangen voor diverse APV-vergunningen. Dit bedrag staat nu nog geraamd bij Basisregistraties. Voorgesteld wordt dit bedrag over te hevelen naar het product Vergunningverlening.</p>						

4. Bijdrage Omgevingsdienst West-Holland

Onderwerp : Milieusamenwerking Leidse Regio (ODWH)			Bedragen per jaar			
			2017	2018	2019	2020
Programma	6	Lasten*	-95.000	-95.000	-95.000	-95.000
Productgroep	Natuur en Landschap, milieu, CE en recreatie	Baten**				
Product	Milieusamenwerking Leidse Regio	Saldo	-95.000	-95.000	-95.000	-95.000
Dekking						
Begrotingssaldo			-95.000	-95.000	-95.000	-95.000
<p><i>Onderbouwing wijziging</i> Per 2017 treedt Voorschoten toe tot de Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst West-Holland. De in de begroting geraamde lasten zijn het saldo van de gemeentelijke bijdrage aan de ODWH en de ontvangen vergoedingen voor bij de ODWH gedetacheerd personeel van de werkorganisatie. De detachering stopt op het moment dat Voorschoten is toegetreden. Er zijn vanaf 2017 dus geen baten meer uit de detachering van medewerkers van de werkorganisatie. Deze werden voor 2016 nog geraamd op € 95.000. (Structureel, zodat de totale raming ODWH vanaf 2017 uitkomt op € 240.000).</p> <p><i>Personele consequenties</i> Met het toetreden tot de GR ODWH zijn er ook personele consequenties voor de werkorganisatie duivenvoorde. De gedetacheerde werknemers bij de Omgevingsdienst zijn in dienst van de werkorganisatie duivenvoorde. Ter discussie staat nu nog de mogelijke overname van personeel. De gemeente brengt bij toetreding structureel een takenpakket met een omvang van 1,6 fte in bij de ODWH. De 2,0 fte van de werkorganisatie die nu gedetacheerd is bij de dienst kan mogelijk niet volledig worden geplaatst bij de ODWH. Zodra de uitkomsten van de onderhandelingen duidelijk zijn, wordt de raad hierover geïnformeerd en de mogelijke financiële consequenties opgenomen in de p&C-documenten.</p>						

5. Op peil brengen dienstverlening klanten Werk en Inkomen

Onderwerp Dienstverlening klanten Werk en inkomen			Bedragen per jaar			
			2017	2018	2019	2020
Programma	7	Lasten*	- 91.000	- 91.000	- 91.000	- 91.000
Productgroep	Participatie & Inkomen	Baten**	0	0	0	0
Product nieuw		Saldo	- 91.000	- 91.000	- 91.000	- 91.000
Dekking						
Begrotingssaldo			- 91.000	- 91.000	- 91.000	- 91.000
Reserve	<i>Dekking BUIG</i>		- 40.000	- 40.000		

Onderbouwing wijziging

Het klantenbestand van W&I fluctueert op basis van de maatschappelijke en demografische omstandigheden en vooral door de ontwikkelingen in vraag en aanbod. Deze fluctuaties zijn zichtbaar in het aantal klanten dat jaarlijks in- en uitstroomt.

Naast het volume is de kwaliteit van de dienstverlening in ontwikkeling. In 2015 heeft de organisatie een omvangrijke operatie uitgevoerd om met alle klanten in gesprek te komen om o.a. de gevolgen van de nieuwe wetgeving in het sociaal domein te bespreken (z.g. omzettingsoperatie).

Juist vanwege de integrale benadering in het sociale domein is meer contact met klanten noodzakelijk. W&I wil naar wegen zoeken om dat persoonlijke contact met toch een aanzienlijk deel van het klantenbestand waar een meer administratieve relatie mee is, te herstellen.

Dat is volgens onderzoek niet alleen vanuit naleving en handhaving van belang, maar zeker ook om klanten aan te sporen en te overtuigen van de noodzaak actief te worden of te blijven richting arbeidsmarkt. Daarvoor zijn twee investeringen nodig. Ten eerste door toevoeging van 1 FTE kan de feitelijke caseload zodanig teruggebracht worden dat de werkdruk op de top wordt afgevlakt en door bestaande werkprocessen te leanen (dereguleren en digitaliseren). Kijkend naar de bestandsontwikkeling en huidige caseload gaat het dan om circa 4 FTE (combi inkomen en werk) met een last voor de gemeente Voorschoten van € 40.000,=. Omdat dit bijdraagt aan een verhoging van de uitstroom, is het voorstel om voor de jaren 2017 en 2018 de kosten te dekken uit de reserve BUIG. Deze reserve is ingesteld voor 4 jaar en is tot en met 2018 actief, daarna wordt deze opgeheven. Bekeken wordt nog of dit structureel nodig is en dus tot structurele lasten leidt.

6. Organiseren beschutte werkplekken conform Participatiewet

Onderwerp organiseren beschutte werkplekken conform Participatiewet			Bedragen per jaar			
			2017	2018	2019	2020
Programma	7	Lasten*	- 70.000	- 82.500	0	0
Productgroep	Participatie & Inkomen	Baten**	0	0	0	0
Product nieuw		Saldo	- 70.000	- 82.500	0	0
Dekking						
Begrotingssaldo, ten laste van product Participatie			0	0	0	0

Onderbouwing wijziging

De druk vanuit het ministerie naar gemeenten om beschut werk in de vorm van loonvormende arbeid te organiseren wordt steeds hoger. Uit de tussentijdse resultaten van de pilot alternatief beschut werk blijkt bovendien dat beschut werk voor een klein aantal mensen de juiste oplossing is en een belangrijke schakel in de keten van zorg naar werk. Het voorstel is om deze plekken stapsgewijs te gaan organiseren (naast en als vervolg op de pilot). De wijze waarop invulling wordt gegeven aan deze beschutte werkplekken is maatwerk. Hierbij staat niet de bestaande infrastructuur (Sw-bedrijven) centraal, maar de beste oplossing voor de inwoner. Hierbij moet een afweging worden gemaakt tussen kosten, reisafstand en mogelijkheden van de cliënt. De inschatting (landelijke analyse) is dat de kosten voor een plek gemiddeld € 12.500 per jaar bedragen (bovenop de loonkostensubsidie vanuit het Inkomensdeel).

Er is sprake van twee verschillende instrumenten.

1. Beschut werk (met loon). Ook wel beschut werk nieuwe stijl genoemd (valt onder de Participatiewet). Op dit moment organiseren we deze plekken nog niet.

Voorschoten

Beschut werk (met arbeidscontract)	Aantal plaatsen (cumulatief)	Benodigd budget naast Inkomensdeel
2017	4	50.000
2018	5	62.500

2. Pilot 'alternatief beschut werk' (geen loon). Het voornemen is om de trajecten uit deze pilot structureel in het aanbod op te nemen. De structurele kosten voor dit aanbod bedragen voor de gemeente Voorschoten vanaf 2017 € 20.000 per jaar.

7. Verplicht opheffen reserve BUIG 2019 en 2020

Onderwerp: Opheffen reserve BUIG			Bedragen per jaar			
			2017	2018	2019	2020
Programma	7	Lasten*				
Productgroep	Participatie & Inkomen	Baten**	0	0	-417.701	-417.701
Product	Inkomen	Saldo	0	0	-417.701	-417.701
Dekking						
Begrotingssaldo			0	0	-417.701	-417.701

Onderbouwing wijziging

Met ingang van 1 januari 2010 zijn op grond van de Wet bundeling van uitkeringen inkomensvoorziening aan gemeenten (BUIG) de gemeentelijke geldstromen voor de bekostiging van uitkeringen op grond van een aantal wetten (WWB, WIJ, IOAW, IOAZ Bbz 2004 en WWIK) gebundeld. Gemeenten hebben daarmee de volledige financiële verantwoordelijkheid voor de uitkeringskosten. Bij een overschrijding van het budget voor de BUIG geldt voor gemeenten voor 2016 een eigenrisico-drempel van 7,5% van de overschrijding. Een hogere overschrijding kan worden afgewenteld door een beroep te doen op de Vangnetregeling. Het verleden heeft uitgewezen dat de overschrijding van de BUIG gelden in Voorschoten een structureel karakter heeft gekregen. Daarom zijn deze uitgaven ook als uitgaven geraamd. Met ingang van 2015 is het geprognoseerde tekort op de BUIG voor 4 jaar gestort in een reserve en is verhoogd met € 900.00 (tot € 2,5 miljoen) om daarmee een versnelde uitstroom te bewerkstelligen op het WWB bestand. Deze € 2,5 miljoen is onttrokken aan de NUON reserve. Deze reserve is ingesteld voor 4 jaar, dat is de maximale periode waaruit een tekort uit reserve gedekt mag worden.

8. Lagere lasten BUIG door plan van aanpak arbeidsmarktoffensief

Onderwerp:			Bedragen per jaar			
			2017	2018	2019	2020
Lagere lasten BUIG						
Programma	7	Lasten*	0	0	417.701	417.701
Productgroep	Participatie & Inkomen	Baten**	0	0	0	0
Product	Inkomen	Saldo	0	0	417.701	417.701
Dekking						
Begrotingssaldo			0	0	417.701	417.701

Onderbouwing wijziging

Het doel van het uitvoeringsprogramma is om geen overschrijding op de BUIG te hebben. Jaarlijks dient er een besparing bereikt te worden van € 400.000, zijnde het huidige tekort op de BUIG met inachtneming van ontvangst van de vangnetregeling. In het plan van aanpak worden maatregelen benoemd die instroom beperken en uitstroom bevorderen. Deels gaat het daarbij intensivering van bestaande maatregelen, deels om aanvullende maatregelen. Met deze maatregelen wordt beoogd overschrijding op het BUIG budget tegen te gaan. Door intensivering van de uitstroom is het uitgangspunt dat de feitelijke uitgaven in evenwicht worden gebracht met de toegekende rijksmiddelen.

Bij het formuleren van het voornemen om een versnelde uitstroom te bewerkstelligen was bekend dat er sprake zou zijn van enerzijds een verhoogde instroom van cliënten die voorheen onder de Wajong en Wsw vielen door invoering van de Participatiewet. Echter waar nog geen zicht op was, is de verhoogde instroom van statushouders. Het aantal statushouders is in een jaar tijd verdubbeld. Ondanks de extra instroom van statushouders en de economische recessie is de instroom gedaald en is de groei van het klantenbestand nagenoeg tot staan gebracht. Deze onzekerheden blijven ook in de toekomst wel van invloed op de mate waarin de omvang van het klantenbestand zich in positieve zin blijft ontwikkelen.

Voor wat betreft de compensatie statushouders:

Daarnaast heeft de VNG met het Rijk om de hoge instroom van vluchtelingen adequaat aan te kunnen pakken het bestuursakkoord 'Verhoogde Asielinstroom in Uitvoering' gesloten.

Hierin is met name rekening gehouden met verhoogde bijstandsuitgaven, oftewel een toevoeging aan/naast het BUIG-budget van € 50 miljoen landelijk.

9. *Transformatie in sociaal domein*

Onderwerp: Transformatie in sociaal domein			Bedragen per jaar			
			2017	2018	2019	2020
Programma	7	Lasten*	- 82.500	- 82.500	- 82.500	- 82.500
Productgroep		Baten**				
Product		Saldo	- 82.500	- 82.500	- 82.500	- 82.500
Dekking						
Begrotingssaldo, ten laste van individuele en rolstoelvoorzieningen			0	0	0	0
<i>Onderbouwing wijziging</i>						
<p>Na de transitie van nieuwe taken per 1 januari 2015 is direct doorgepakkt met de transformatie in het sociaal domein. De transformatiefase zal een aantal jaren in beslag nemen; een fase van lerend ontwikkelen en inzetten op de ontwikkelrichtingen die zijn benoemd in de Transformatieagenda. Om de transformatie stevig in te kunnen zetten en tot een goede uitvoering (en daarmee de beoogde bezuinigingen die zijn opgelegd door het rijk) te komen is in de jaren 2017- 2020 extra capaciteit nodig.</p> <p>Extra capaciteit die wordt ingezet voor:</p> <p>Integraliteit in de breedte van het sociaal domein door nauwe afstemming van en sturing en regie op beleid en uitvoering voor Jeugd, Wmo én W&I. En te komen tot een gezamenlijk eigenaarschap van gemeente, maatschappelijke partners en inwoners voor het sociaal domein.</p> <p>Doorzetten van het 'gebiedsgericht werken' zowel in de eigen organisatie als bij de netwerkpartners. Met de essentiële inzet op het versterken van de sociale netwerken (inclusief welzijn) zowel voor jeugd (18-) als voor volwassenen (18+).</p> <p>In beleid en uitvoering verankeren van veranderkracht en innovatie. Met daarbij aandacht voor de balans tussen rechtmatigheid, doelmatigheid van de voorzieningen en betrokkenheid bij de cliënt (Hart-Wet-Euro balans). Harmoniseren van regelgeving en instellen van een regelarm 'tussen wal en schip' budget, een ontschot deelbudget. Daarnaast zal privacy extra aandacht krijgen.</p>						

10. *Capaciteit communicatie i.v.m. transformatie in sociaal domein*

Onderwerp: Communicatie transformatie Sociaal Domein			Bedragen per jaar			
			2017	2018	2019	2020
Programma	7	Lasten*	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
Productgroep		Baten**				
Product		Saldo	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
Dekking						
Begrotingssaldo, ten laste van 3D			0	0	0	0
<i>Onderbouwing wijziging</i>						
<p>De transformatie in het sociaal domein gaat gepaard met vele ontwikkelingen en veranderingen. Naast de innovatie van zorg en ondersteuning voor inwoners verandert er veel aan de verhouding tussen partijen (rollen en verantwoordelijkheden). Dit vraagt om goede, gecoördineerde en terugkerende communicatie. Daarbij moet de communicatie zijn ingericht op de verschillende doelgroepen, zoals inwoners (met daarbinnen de te onderscheiden groepen) en maatschappelijke partijen. Om dit uit te kunnen voeren is er voor de jaren 2017-2020 extra capaciteit/budget nodig.</p>						

11. Verhoging bijdrage Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden

Onderwerp: Bijdrage RDOG Hollands Midden			Bedragen per jaar			
			2017	2018	2019	2020
Programma	7	Lasten*	-21.233	-21.233	-21.233	-21.233
Productgroep	Maatschappelijke ondersteuning	Baten**	0	0	0	0
Product	Openbare gezondheidszorg	Saldo	-21.233	-21.233	-21.233	-21.233
Dekking						
Begrotingssaldo			-21.233	-21.233	-21.233	-21.233
<i>Onderbouwing wijziging</i>						
Het huidige bedrag in de meerjarenbegroting is € 824.165. De bijdrage van de gemeente Voorschoten, zoals deze nu is opgenomen in het concept programma 2017, bedraagt €845.398. De stijging van de gemeentelijke bijdrage betreft een autonome ontwikkeling.						

12. Schakelklas statushouders

Onderwerp: Schakelklas statushouders			Bedragen per jaar			
			2017	2018	2019	2020
Programma	8 O, S en C	Lasten*	- 77.500	0	0	0
Productgroep	Onderwijs	Baten**				
Product	Onderwijsbegeleiding	Saldo	- 77.500	0	0	0
Dekking						
Begrotingssaldo			- 77.500	0	0	0
<i>Onderbouwing wijziging</i>						
In 2016 is de schakelklas van start gegaan voor kinderen van statushouders, om een goede start te maken in het Nederlandse onderwijs. Aangezien de stroom aan vluchtelingen en statushouders aanhoudt is de schakelklas ook in 2017 noodzakelijk.						

13. Onderhoudsbudget sportterreinen

Onderwerp: Onderhoudsbudget sportterreinen			Bedragen per jaar			
			2017	2018	2019	2020
Programma	8 O, S en C	Lasten*	- 20.000	- 20.000	- 20.000	- 20.000
Productgroep	Sport	Baten**	0	0	0	0
Product	Sport(subsidies)	Saldo	- 20.000	- 20.000	- 20.000	- 20.000
Dekking						
Begrotingssaldo			- 20.000	- 20.000	- 20.000	- 20.000
<i>Onderbouwing wijziging</i>						
Gebleken is dat de gemeente op het gebied van onderhoud van sportterreinen een aantal verplichtingen is aangegaan, waarvoor momenteel geen kosten meer zijn begroot. Het gaat onder andere om het onderhouden van terreinen, hekwerken e.d. Om het onderhoud goed te organiseren en te financieren moeten MOP's gemaakt worden. Deze zijn er echter nog niet. Vooralnog wordt voorgesteld het structurele tekort van de kosten van onderhoud natuurgrasvelden van ongeveer € 20.000 euro op te nemen in de begroting en deze lasten te dekken uit de begrotingspost verschuiving onderhoudskosten.						

14. Wijziging bijdrage Werkorganisatie Duivenvoorde

Onderwerp Wijziging bijdrage WODV			Bedragen per jaar			
			2017	2018	2019	2020
Programma		Lasten*	- 1.018.953	- 650.372	- 658.178	- 557.844
Productgroep		Baten**				
Product		Saldo	- 1.018.953	- 650.372	- 658.178	- 557.844
Dekking						
Begrotingssaldo			- 1.018.953	- 650.372	- 658.178	- 557.844
<i>Onderbouwing wijziging</i>						
<p>In de Ontwerpbegroting 2017 van de werkorganisatie Duivenvoorde zijn een aantal ontwikkelingen opgenomen. De ontwikkelingen met meeste financiële impact betreffen cao ontwikkelingen, individueel keuzebudget, ICT-budget en afname specifieke diensten Wassenaar. De gemeente Voorschoten betaalt als deelnemer een deel van deze kosten. In de verdeling is rekening gehouden met de door de gemeente aangebrachte beleidsaccenten zoals is vastgelegd in de bijdrageverordening.</p>						

15. BBV wijzigingen:

A. Activeren maatschappelijk nut en renteconsequenties

Onderwerp: BBV wijziging renteconsequenties			Bedragen per jaar			
			2017	2018	2019	2020
Programma	9	Lasten*	- 700.411	- 660.660	- 635.617	- 596.413
Productgroep		Baten**	0	0	0	0
Product		Saldo	- 700.411	- 660.660	- 635.617	- 596.413
Dekking						
Begrotingssaldo			- 700.411	- 660.660	- 635.617	- 596.413
<i>Onderbouwing wijziging</i>						
<p>Met het nieuwe BBV zijn er (geldende vanaf 2017) diverse wijzigingen met grote impact ingevoerd. Onder andere is bepaald dat activa met maatschappelijk nut geactiveerd moet worden. De lasten worden dus niet meer in één jaar volledig genomen, maar we krijgen te maken met jaarlijkse kapitaallasten (=afschrijving + rente). Daarnaast is er voor de rente besloten dat er gerekend moet worden met omslagrente. Dit houdt in dat alleen rente mag worden toegerekend op basis van het verschil in werkelijk ontvangen en betaalde rente. Daar waar de gemeente Voorschoten rekende met vaste rekenrente van meest actuele percentage 3%. Zoals u weet liggen de marktrentes momenteel veel lager, wat resulteert in een behoorlijk verschil op de onderdelen van de begroting waar rente gerekend wordt.</p> <p>De rente die op investeringen op het gebied van riolering en afval betrekking hebben is dus veel lager, grofweg zo'n 2%. Deze rente mag niet meer worden doorberekend in de afvalstoffenheffing. Omdat de tarieven voor riool- en afvalstoffenheffing niet meer dan 100% kostendekkend mogen zijn betekent dit dat de tarieven neerwaarts bijgesteld moeten worden en de gemeente dus in 2017 € 700.411 minder opbrengsten ontvangt.</p>						

B. Toerekenen overhead

Onderwerp: BBV wijziging toerekenen overhead			Bedragen per jaar			
			2017	2018	2019	2020
Programma	9	Lasten*	PM	PM	PM	PM
Productgroep		Baten**	PM	PM	PM	PM
Product		Saldo	PM	PM	PM	PM
Dekking						
Begrotingssaldo			PM	PM	PM	PM

Onderbouwing wijziging

Eén van de wijzigingen die het BBV verplicht voorschrijft is dat elke gemeente voortaan de overhead apart zichtbaar moet maken in de begroting. Onder overhead vallen alle functies gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. In het gewijzigde BBV worden baten en lasten van overhead niet meer onder de afzonderlijke beleidsprogramma's geregistreerd maar centraal onder een afzonderlijk taakveld "overhead". De taakvelden zijn in het nieuwe BBV belegd bij het college.

De complexe doorberekening over producten is hierdoor komen te vervallen. Die doorberekening was namelijk voor niet financieel experts erg ondoorgrondelijk en daarmee in strijd met het streven naar transparantie. Onder de post overhead vallen de taken die we grofweg aanduiden als PIJOFACH taken (Personeel, Inkoop, Juridisch, Organisatie, Financiën, Automatisering, Communicatie, Huisvesting). Door deze systeemwijziging kunnen er budgettaire effecten ontstaan omdat de toerekening van overhead aan de gesloten systemen wijzigen. Wat het effect hiervan is vergt een complexe analyse en is op dit moment nog niet duidelijk. Bij het aanbieden van de begroting zullen we hier op terug komen.

16. Heffing vennootschapsbelasting

Onderwerp: VPB-heffing			Bedragen per jaar			
			2017	2018	2019	2020
Programma	9	Lasten*	0	-31.295	-63.605	-15.088
Productgroep		Baten**	0	0	0	0
Product		Saldo	0	-31.295	-63.605	-15.088
Dekking						
Begrotingssaldo			0	-31.295	-63.605	-15.088

Onderbouwing wijziging

Per 1 januari 2016 geldt de vennootschapsbelastingplicht niet alleen voor private ondernemingen, maar ook voor overheden. Deze wetwijziging betekent voor onze gemeente dat wij vanaf 2016 vennootschapsbelasting (vpb) moeten gaan betalen over de fiscale winst uit alle economische activiteiten. Zoals in de informatiebrief stand van zaken vpb na impactanalyse (januari 2016) is aangegeven is met de impactanalyse van activiteiten uitgegaan van diverse uitgangspunten waar de Belastingdienst nog geen uitspraak over doet of zij daarmee akkoord gaan (i.v.m. precedentwerking).

Vooralsnog wordt uitgegaan van vpb-heffing over de grondexploitatie Duivenvoorde Corridor. De berekening is afhankelijk van vele factoren waardoor de bedragen nog kunnen wijzigen. Ook andere activiteiten kunnen mogelijk nog door de Belastingdienst anders beoordeeld worden, waardoor er alsnog vpb moet worden afgedragen.

17. Verlaging bijdrage Holland Rijnland en bijdrage samenwerking Leidse regio

Onderwerp: Bijdrage RDOG Hollands Midden			Bedragen per jaar			
			2017	2018	2019	2020
Programma	1	Lasten*	40.000	40.000	40.000	40.000
Productgroep		Baten**	0	0	0	0
Product		Saldo	40.000	40.000	40.000	40.000
Dekking						
Begrotingssaldo			40.000	40.000	40.000	40.000

Onderbouwing wijziging

Door de GR Holland Rijnland is de begroting 2017 om zienswijze voorgelegd. In deze begroting is de bezuinigingstaakstelling ingevuld. De bijdrage voor de reguliere taken en frictie- en transitiekosten komt voor de gemeente uit op afgerond € 292.000. Deze bijdrage levert een voordeel ten opzichte van de meerjarenraming 2017 op van ca € 55.000. Verder wordt rekening gehouden met de structurele lasten van € 15.000 voor de samenwerking met Leidse Regio.

6.1.2 Nieuw beleid

18. Projecten Economische Agenda Leidse Regio / Economie071

Onderwerp: Leidse Regio			Bedragen per jaar			
			2017	2018	2019	2020
Programma	6	Lasten*	- 50.000	- 50.000	- 50.000	- 50.000
Productgroep	Economie en bedrijvigheid	Baten**				
Product	Bedrijvigheid	Saldo	- 50.000	- 50.000	- 50.000	- 50.000
Dekking						
Begrotingssaldo			-50.000	- 50.000	- 50.000	- 50.000
<i>Onderbouwing wijziging</i>						
<p>De gemeente Voorschoten neemt deel aan de Economische Agenda Leidse Regio/Economie071. In de stuurgroep van februari 2016 is er gesproken over de financiering van de projecten van Economie071. De gemeenten hadden in 2015 allemaal een post gereserveerd voor projecten Economie071, naast de bijdrage aan het programmabureau. Gedurende het jaar kon uit deze post een bijdrage aan projecten worden gefinancierd. In Voorschoten is voor de komende jaren de bijdrage voor het programmabureau opgenomen in de begroting.</p> <p>Naar aanleiding van een voorstel van de stuurgroep in 2015 is voor 2016 al een bedrag van €2 per inwoner opgenomen voor de financiering van projecten. Vanuit de stuurgroep is het verzoek aan de gemeenten gedaan om een structurele post voor financiering van projecten op te nemen in hun begroting. Dit om de voortgang van de projecten (beter) te kunnen borgen, nadat projectplannen worden vastgesteld. Door het opnemen van een budget in de begroting, kan gedurende het jaar bepaald worden aan welke projecten de gemeente deel wil nemen en voor welke periode. Voor deze benadering wordt een eerlijke bijdrage voorgesteld binnen de gehele regio. Immers een sterke economische regio is belangrijk voor iedereen. Voorgesteld wordt om voor 2017 tot en met 2020 <u>€2,-/ inwoner</u> te reserveren, zoals dat in 2016 ook is gedaan. Voor Voorschoten komt dit, afgerond, neer op een jaarlijkse bedrag van €50.000,-.</p>						

19. Centrummanager Voorschoten

Onderwerp: Centrummanager Voorschoten			Bedragen per jaar			
			2017	2018	2019	2020
Programma	6	Lasten*	-10.000	- 10.000	- 10.000	- 10.000
Productgroep	Economie en bedrijvigheid	Baten**				
Product	Bedrijvigheid	Saldo	-10.000	- 10.000	- 10.000	- 10.000
Dekking						
Begrotingssaldo			-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
<i>Onderbouwing wijziging</i>						
<p>Het centrum van Voorschoten is van groot belang voor het dorp. Het is een dorpscentrum waar mensen graag hun boodschappen doen, goed wonen en samenkomen om feest te vieren tijdens de Paardenmarkt of andere festiviteiten. De taskforce dorpscentrum Voorschoten, een vertegenwoordiging van winkeliers, cultuur, horeca, makelaars, bewoners en gemeente werkt voor een aantrekkelijk en levendig centrum, volgens een duidelijke visie en plan van aanpak met de kernwaarden historisch, bereikbaar en ontmoeten aan het versterken en toekomstbestendig maken van het centrum.</p> <p>Een van de maatregelen uit de taskforce is het aanstellen van een Centrummanager. De Centrummanager is in zijn eerste jaar van grote meerwaarde gebleken bij de organisatie van evenementen en de promotie van het centrum. Daarnaast zorgt de Centrummanager voor het leggen van verbindingen tussen de gemeente, winkeliers, pandeigenaren, bewoners, cultuur en bezoekers van het centrum en draagt daarmee bij aan de sociale samenhang van Voorschoten.</p>						

De kosten voor de Centrummanager zijn een grote aanslag op het ondernemersfonds (de opbrengsten van de reclamebelasting die ter beschikking worden gesteld aan de Centrumondernemers Voorschoten).

De gemeente heeft daarom in 2015 een bedrag van 50% van de kosten van de Centrummanager op zich genomen. Voor 2016 worden deze kosten meegenomen in een nieuw financieel voorstel, dat is toegezegd bij de vaststelling van de economische visie voorschoten, voor de uitvoering van de maatregelen van de taskforce. Omdat wij de Centrummanager van meerwaarde achten voor heel Voorschoten stellen wij voor om structureel 50% van de kosten van de Centrummanager ad € 10.000 op te nemen in de begroting van de gemeente Voorschoten.

20. Bedrijveninvesteringszone Rouwkooplaan

Onderwerp: Opstarten BIZ Rouwkooplaan			Bedragen per jaar			
			2017	2018	2019	2020
Programma	6	Lasten*	- 5.000	0	0	0
Productgroep	Economie en bedrijvigheid	Baten**				
Product	Bedrijvigheid	Saldo	- 5.000	0	0	0
Dekking						
Begrotingssaldo			-5.000	0	0	0

Onderbouwing wijziging

In het coalitieakkoord 2014-2018 staat dat de bestrating op de Rouwkooplaan aan vervanging toe is en dat de gemeente samen met de eigenaren wil werken aan een goed onderhoudsplan voor de bestrating op de Rouwkooplaan. De weg is privé-eigendom en de eigenaren zien de noodzaak om de weg op te knappen. Na vele overleggen (met de gemeente) zijn de pandeigenaren het eens geworden over de manier waarop de weg opgeknapt dient te worden. De eigenaren hebben in maart aangegeven dat ze ernaar streven de weg voor de zomer van 2016 op te knappen (zodanig dat de ondergrondse infrastructuur gemakkelijk bereikbaar blijft).

Naar aanleiding van de gezamenlijke aanpak voor het opknappen van de weg hebben de eigenaren aangegeven dat ze de wens hebben om het onderhoud van de openbare ruimte aan de Rouwkooplaan op niveau te houden en de samenwerking tussen de bedrijven te intensiveren en te optimaliseren door een Bedrijveninvesteringszone (BIZ) te realiseren. Er is aangegeven dat deze wens schriftelijk aan de gemeente wordt bevestigd. In een BIZ betalen ondernemers samen mee aan een aantrekkelijke en veilige omgeving. De ondernemers organiseren zich in een vereniging of stichting die de BIZ en haar activiteiten en financiën beheert. De gemeente heeft een (extra) belasting die, na aftrek van de perceptiekosten, als een subsidie uitgekeerd wordt aan de BIZ vereniging/stichting. Deze gebruikt dat geld vervolgens om activiteiten uit te voeren volgens een vooraf opgesteld plan. Voor het opstarten van een BIZ dienen kosten te worden gemaakt. In het verlengde van onze bijdrage aan de voorbereiding BIZ Dobbewijk is het verstandig en wenselijk om voor de Rouwkooplaan ook middelen te reserveren. Ook wij vinden het instellen van een BIZ van groot belang en hebben hier ook op aangedrongen. Wij vinden het van belang dat het duurzaam behoud en onderhoud van de weg nu wordt geborgd.

De incidentele kosten verbonden aan het opstarten van de BIZ zijn, in verband met de uitvoering bij de Dobbewijk, inzichtelijk. Naar verwachting, gelet op het beperkt aantal pandeigenaren en het feit dat ze reeds gezamenlijk in overleg zijn, zullen de opstartkosten voor de BIZ bij de Rouwkooplaan lager uitvallen. Het opstarten van de BIZ zal ons inziens, mede ingegeven door het vasthouden van een goede concurrentiepositie in de regio, in 2017 moeten worden opgestart, zodat de BIZ per 1 januari 2018 kan worden ingevoerd.

21. Functioneel beheer fietsparkeren bij stations

Onderwerp: Functioneel beheer fietsparkeren bij stations			Bedragen per jaar			
			2017	2018	2019	2020
Programma	4	Lasten*	- 15.000	- 15.000	- 15.000	- 15.000
Productgroep	Verkeer	Baten**				
Product	Verkeer en mobiliteit	Saldo	- 15.000	- 15.000	- 15.000	- 15.000
Dekking						
Begrotingssaldo			- 15.000	- 15.000	- 15.000	- 15.000
<i>Onderbouwing wijziging</i>						
<i>Functioneel beheer fietsparkeren bij stations (structureel nadeel, PM)</i>						
<p>Ten behoeve van een goed en veilig gebruik van het fietsparkeerterrein is functioneel beheer van het fietsparkeerterrein van belang. Functioneel beheer houdt in het tegengaan van weesfietsen, fout geparkeerde fietsen en fietswrakken. De weesfietsen en fout geparkeerde fietsen die bij het station weggehaald worden moeten ergens opgeslagen worden. De fietseigenaren moeten in de gelegenheid gesteld worden om hun fiets op te halen, tegen vergoeding van de afhandelkosten. Voor het beheer op fietsparkeren is een fietsafhandelcentrale nodig. Omdat Voorschoten hier geen beschikking over heeft, kan aangesloten worden bij de fietsafhandelcentrale van Leiden of Den Haag (fietsdepot Haaglanden). Deze afhandelcentrales nemen werkzaamheden en capaciteit van de gemeente uit handen. Hiervoor moet een jaarlijkse vergoeding betaald worden. De kosten hiervoor zijn nog onbekend. De aanvang van functioneel beheer is afhankelijk van de aanleg van het nieuwe fietsparkeerterrein door ProRail, te verwachten gereed in 2016.</p>						

22. Uitvoeringsbudget cultuurnota

Onderwerp : Cultuurnota			Bedragen per jaar			
			2017	2018	2019	2020
Programma	8 O, S en C	Lasten*	- 6.000	- 6.000	- 6.000	- 6.000
Productgroep	Cultuur	Baten**	0	0	0	0
Product	Kunst en cultuur	Saldo	- 6.000	- 6.000	- 6.000	- 6.000
Dekking						
Begrotingssaldo			- 6.000	- 6.000	- 6.000	- 6.000
<i>Onderbouwing wijziging</i>						
<p>De cultuurnota Voorschoten zal naar verwachting dit jaar worden vastgesteld door de raad. Het koppelen van een uitvoeringsbudget voor de komende 4 jaar aan dit nieuwe cultuurbeleid is wenselijk voor onder andere het organiseren van netwerk- en deskundigen bijeenkomsten.</p>						

23. Gebiedsprofilen wonen en leefbaarheid

Onderwerp : Wijkprofielen			Bedragen per jaar			
			2017	2018	2019	2020
Programma	6	Lasten*	- 9.000	0	0	0
Productgroep	Wonen	Baten**				
Product	Volkshuisvesting	Saldo	-9.000	0	0	0
Dekking						
Begrotingssaldo			0	0	0	0
Reserve	Volkshuisvesting		- 9.000			
<p><i>Onderbouwing wijziging</i></p> <p>Ten behoeve van de beleidsontwikkeling, het stimuleren van een evenwichtige opbouw in de wijk en prioritering op het gebied van wonen en zorg dient de status van diverse wijken beter inzichtelijk te zijn. Hiertoe zullen in 2017 gebiedsprofilen worden opgesteld ten aanzien van wonen en leefbaarheid. Hierbij is externe expertise nodig. De kosten hiervan bedragen incidenteel € 9.000.</p>						

24. Herinrichting en kwaliteitsverbetering centrum Voorschoten

Onderwerp : Herinrichting en kwaliteitsverbetering centrum			Bedragen per jaar			
			2017	2018	2019	2020
Programma	6	Lasten*	PM	0	0	0
Productgroep	Economie en bedrijvigheid	Baten**				
Product	Bedrijvigheid	Saldo	PM	0	0	0
Dekking						
Begrotingssaldo			PM	0	0	0
<p><i>Onderbouwing wijziging</i></p> <p>In het coalitieakkoord 2014-2018 staat dat er samen met de centrumondernemers een integraal en realistisch plan voor revitalisering van het dorpscentrum moet worden opgesteld. De Taskforce Centrum heeft samen met de gemeente gekeken naar het DNA van Voorschoten en daaruit zijn de kernwaarden Historisch, Bereikbaar en Ontmoeting naar voren gekomen. Op basis van deze kernwaarden is er naar het centrum gekeken en zijn er 18 korte termijn maatregelen en een aantal lange termijn maatregelen opgesteld om het centrum kwalitatief te versterken. Een aantal van de korte termijn maatregelen van de Taskforce Centrum is reeds in uitvoering en een aantal van deze maatregelen, die voor rekening van de gemeente komen, zal in een aparte studie worden uitgewerkt.</p> <p>In die studie zullen de wensen en behoeften van de verschillende belanghebbenden worden gewogen en interdisciplinair, in nauw overleg met onder andere stedenbouwkundigen en verkeersdeskundigen, vertaald in een concreet, integraal en realistisch plan voor kwaliteitsverbetering en herinrichting van het centrum als recreatief winkelgebied dat aansluit op de kernwaarden en bijdraagt aan het creëren van een plaats van ontmoeting, vermaak, cultuur en ontspanning. Bij de interdisciplinaire afweging zullen ook de trends en ontwikkelingen op het gebied van recreatieve winkelcentra worden meegenomen.</p> <p>De studie naar de herinrichting en kwaliteitsverbetering van het Centrum van Voorschoten is een uitwerking van de gemeentelijke opgave uit de Taskforce Centrum. De studie zal intern, voornamelijk in het tweede en derde kwartaal van 2016, worden uitgevoerd en heeft een interactieve opzet. De incidentele kosten verbonden aan de uitvoering van het plan zijn momenteel nog niet inzichtelijk en zijn vanzelfsprekend afhankelijk van de uitkomsten van de studie. De uitvoering van de noodzakelijke versterking van het centrum als hart van Voorschoten zal ons inziens, mede ingegeven door het vasthouden van een goede concurrentiepositie in de regio, in 2017 moeten worden uitgevoerd.</p>						

6.1.3 Beheerplannen

25. Actualisatie beheerplannen

Onderwerp Actualisatie beheerplan groen			Bedragen per jaar			
			2017	2018	2019	2020
Programma	5	Lasten*	-1.544.140	-1.608.540	-1.724.140	-1.851.540
Productgroep	Openbare ruimte	Baten**	0	0	0	0
Product	diversen	Saldo	-1.544.140	-1.608.540	-1.724.140	-1.851.540
Dekking						
Begrotingssaldo			-1.544.140	-1.608.540	-1.724.140	-1.851.540
<i>Onderbouwing wijziging</i>						
<p>De beheerplannen zijn geactualiseerd en worden gelijktijdig met deze kadernota ter besluitvorming aangeboden aan de raad. De financiële uitwerking van alle beheerplannen (openbaar groen, speelvoorzieningen, wegen, bruggen, watergangen, openbare verlichting, verkeersregelinstallaties en wegmeubilair) samen zijn hierin opgenomen. Totaal is er voor alle onderhoudsbudgetten extra financiële ruimte nodig in de begroting 2017: € 1.714.140, 2018: € 1.778.540, 2019: € 1.894.140 en 2020: € 2.021.540.</p>						
<i>Gedeeltelijke dekking</i>						
<p>In de begroting 2015 is een extra budget van € 200.000 opgenomen ter dekking van onderhoudskosten, waarvan € 30.000 reeds structureel als dekking is ingezet. De reden hiervoor was dat in het verleden meermaals exploitatielasten ten onrechte toegerekend zijn aan investeringen. Door op een juiste manier met kleine en grote onderhoudslasten en investeringen om te gaan, was een verhoging van de onderhoudsbudgetten noodzakelijk. Er vindt immers een verschuiving plaats van investeren naar onderhoud. Met het actualiseren van de beheerplannen, kan het resterende budget van € 170.000 worden ingezet op de specifieke producten. Dit bedrag is in mindering gebracht op de wijzigingen van de exploitatiebudgetten, zoals in bovenstaande gedeelte is opgenomen.</p>						

7. Investerings

Heroverweging van investeringen vindt op een aantal momenten plaats. Iedere jaarrekening worden de investeringen afzonderlijk vrijgegeven en nog lopende kredieten voorgelegd aan de raad om af te sluiten of zo nodig nog een jaar door te schuiven. Met het doorschuiven van kredieten worden ook de afschrijvingslasten een jaar doorgeschoven. Bepaald is dat investeringen afgeschreven worden per 1 januari van het jaar opvolgend op het moment van afsluiting. In de begroting (of via een afzonderlijk raadsvoorstel) worden de investeringskredieten vrijgegeven. Uw raad heeft in 2014 een investeringsplafond ingesteld. Jaarlijks wordt bij de aanvraag getoetst of de kredietaanvragen binnen de gestelde kaders vallen of niet. Als blijkt in de inventarisatiefase dat dit niet het geval is, zal er geprioriteerd moeten worden. Als onderdeel bij deze uitwerking treft u in tabel 8 een overzicht van de lopende investeringen met de actuele realisatie en de investeringsplanning aan voor 2017-2020. De investeringen 2017-2020 zijn voorzien van een afschrijvingstermijn en van de afschrijvingskosten die drukken op het ingestelde investeringsplafond. De uitwerking hiervan treft u aan in tabel 9. De nieuwe investeringsaanvragen zijn als bijlage opgenomen bij deze kadernota (Bijlage 1_Nieuwe investeringsaanvragen 2017-2020)

7.1 Toetsingskader bij investeringsvragen

Ten tijde van de begrotingsraad 2016 is ook het financieel overkoepelend beleidskader behandeld. Hierin zijn vier pijlers opgenomen om te komen tot een financieel toekomstbestendige gemeente. Twee van deze pijlers hebben invloed op de beoordeling van de nieuwe investeringen, namelijk structureel en reëel evenwicht en een beheersbare schuldpositie. Specifiek gaat het om het investeringsplafond, investeringen beoordelen op Nut Urgentie en Uitvoeringsniveau (NUU) en het schuldenplafond.

7.1.1 Investeringsplafond

Met het instellen van het investeringsplafond, is bereikt dat de groei van de op de exploitatie drukkende kapitaallasten beperkt/afgetopt wordt. Daarnaast is aangegeven dat de investeringen in het kader van de zgn. gesloten exploitaties als riolering en afvalverwijdering, niet aan deze restrictie onderhevig zijn omdat de kosten immers worden gedekt door bestemmingsheffing/retributie. Ook aan deze investeringen zijn natuurlijk financieringslasten verbonden: de gemeente financiert de volledige investeringsuitgave voor en ontvangt hiervoor gedurende de afschrijvingstermijn van het actief afvalstoffenheffing en rioolheffing terug. Hierdoor is pas na volledige afschrijving sprake van teruggekeerde liquiditeit. Er kan dus sprake zijn van een 'mismatch' van wel 40 jaar.

Het investeringsplafond betekent een maximaal bedrag voor afschrijvingslasten, waardoor niet iedere wenselijke investering uitgevoerd kan worden en heroverwogen moet worden. Het maximale bedrag wat beschikbaar is aan afschrijvingslasten van nieuwe investeringen is jaarlijks € 100.000.

Tabel 7 Ruimte Investeringsplafond o.b.v. begroting 2016

Ruimte investeringsplafond				
	2017	2018	2019	2020
Totale afschrijvingslasten investeringsplan Begroting 2016	44.333	145.029	187.322	220.654
afschrijvingslasten knooppunt Voorschoten (Raadsbesluit 5-3-2015)	0	52.000	52.000	52.000
Afschrijvinglasten toetsing begroting 2016-2019	44.333	197.029	239.322	272.654
Investeringsplafond 2016-2019*	100.000	200.000	300.000	400.000
Resterende ruimte investeringsplafond vaststelling begroting 2016	55.667	2.971	60.678	127.346

Bovenstaande ruimte in het investeringsplafond betreft de besluitvorming van de begroting 2016. De maximale ruimte aan kapitaallasten in 2018 (dus investeringen 2017) is € 2.971. De ruimte voor nieuwe investeringen in 2017 is dus zeer beperkt.

7.1.2 Nut Urgentie en Uitvoeringsniveau

Daarnaast is in 2015 de motie 100283 Uitvoering Nut Urgentie en Uitvoeringsniveau (NUU) aangenomen. Daarin wordt aangegeven minimaal jaarlijks voor de begroting een risicoanalyse aan de raad voor te leggen voor de meerjarige investeringen in infrastructurele projecten en vervangingen, volgens de kenmerken Nut, Urgentie en Uitvoeringsniveau en de raad naar aanleiding daarvan het meerjarig uitvoeringsprogramma, investeringsplan en bijbehorende financiële kaders te laten prioriteren en vaststellen.

7.1.3 Schuldenplafond

Voor Voorschoten is de vreemd vermogenspositie oftewel de schuld een zorgpunt, waarvoor een schuldenplafond is ingesteld. De bruto schuld in jaar t+2 mag maximaal € 55 miljoen zijn. Indien dit bedrag in het jaar t+2 te hoog dreigt uit te komen neemt het college maatregelen om dit te voorkomen. Rekening houdend met het investeringsplan (exclusief nieuw aangedragen investeringen 2017) zal de absolute bruto schuld 2017 € 56,5 miljoen bedragen (inclusief investering kunstgrasvelden). Dit betekent dat we dit jaar **GEEN** ruimte hebben om meer leningen aan te gaan.

7.2 Ambtelijke urenproblematiek

Voorschoten kende in het verleden een redelijk grote formatie-omvang met een dekking door de hieruit voortvloeiende personeelslasten ten laste te brengen van c.q. bij te schrijven op de te activeren uitgaven op investeringen (in de openbare ruimte e.d.). Deze wijze van dekking belastte de exploitatie daarmee niet direct in het begrotingsjaar zelf maar pas in latere jaren in de vorm van afschrijvingen. Deze onverdeelde personeelslasten bedragen jaarlijks ca. € 1,0 mln. In de kadernota 2016 is voorgesteld om vanaf 2016 € 700.000 structureel onder te brengen als personeelslasten binnen de exploitatie. Hiermee resteert een onverdeelde personeelslast van ca. € 300.000.

Om dekking te vinden voor de resterende onverdeelde personeelslasten is onderzocht op welke wijze uren toegerekend mogen worden aan projecten. Deze zogenoemde plankosten zijn kosten die horen bij investeringsprojecten (dus projecten die geactiveerd worden). De opzet van plankosten heeft tot doel plankosten zowel in de fase voor kaderbesluit als na kaderbesluit inzichtelijk te maken, teneinde de beheersbaarheid te waarborgen. Om dit inzichtelijk te maken is er in de investeringsaanvragen een apart onderdeel "ambtelijke uren" opgenomen. Plankosten worden zo realistisch mogelijk geraamd (=geraamde uren x het uurtarief inclusief overhead) en maken onderdeel uit van het totale investeringsbedrag. De uren worden gemonitord en in de projectenrapportage bij de voor- en najaarsnota per investering gerapporteerd.

In bijgevoegde tabel treft u een overzicht van de investeringsaanvragen, waarvoor krediet wordt aangevraagd. Uit de nieuwe investeringsaanvragen blijkt dat het **niet mogelijk** is om ambtelijke uren toe te rekenen.

7.3 Investeringsoverzichten begroting 2017-2020

De tabel op de volgende bladzijde geeft een overzicht van alle investeringen van 2016-2020. De investeringsbedragen 2016 betreffen investeringen waartoe in de begroting 2016 is besloten. Uw raad kan besluiten over de nieuw aangedragen investeringen 2017, waarvan de kapitaallasten in 2018 tot uitdrukking komen. Gelet op het investeringsplafond zal er een keuze moeten worden gemaakt aangezien er € 2.971 ruimte is aan nieuwe afschrijvingslasten in 2018 en er voor € 8.027 afschrijvingslasten 2018 van nieuwe investeringen is aangedragen. De afschrijvingslasten zijn tot uiting gebracht in tabel 9 onder het kopje "nieuw aangedragen investeringen 2017".

Tabel 8 Investeringsplanning 2017-2020

Investeringsplanning 2017-2020									
Onderdeel investeringsplafond?	Betreft	Afschr. termijn	Investering	2016	2017	2018	2019	2020	
Ja	bruggen	10	Investeringen in Bruggen	50.000	57.500	343.390	57.500	57.500	
	civiel	7	VOLKSWAGEN CADDY, 41 BX DP, WAGEN NR 252			25.000			
	groen	7	VOLKSWAGEN TRANSPORTER88 BL JJ, WAGEN NR 234		45.000				
	groen	10	Groen vervangingsinvesteringen	160.000					
	reiniging	7	MERCEDES BENZ. BB ST 62. WAGEN NR 271		200.000				
	reiniging	1	MEYER LST 57 SMAL, WAGENNUMMER V0001			3.995			
	reiniging	1	NISSAN X RAIL 60 RV LL, WAGEN NR 201			15.000			
	reiniging	7	ravo , WAGEN NR 265		128.569				
	reiniging	10	NIDO, NAT 4,0 M3 STROOIER 1, VOO5				39.000		
	wegen	15	Investeringen wegen	350.000	350.000	350.000	350.000	350.000	
	werkplaats	7	VOLKSWAGEN TRANSPORTER, 97 BX DJ, WAGEN NR 251			30.682			
Nieuw aangedragen investeringen 2017									
	Onderwijs	40	Verbeterings & levensduurverlenging pand Nutsschool, collegebesluit: voorlopig niet						
	Riolering	40	Vervangingsinvestering waterbouwkundige kunstwerken		40.597				
	Spelen	10	Speelruimteplan nieuwe toestellen kinderen 1-18 jaar, collegebesluit: gedeeltelijk in 2017		19.560	38.059	30.298	30.249	
	Onderwijs		Groot onderhoud Ds. Fortgensschool op termijn, collegebesluit: voorlopig niet		PM	PM	PM	PM	
Subtotaal Investeringsplafond (onderdeel investeringsplafond)				560.000	841.226	806.126	476.798	437.749	
Nee	afval	7	BURG, BPA 10-20, WF DJ 11, WAGEN NR 291	50.000					
	afval	7	Volvo, BS-LX-68, nr 221	230.000					
	afval	7	daf BV ND 12, WAGEN NR 212		211.690				
	afval	7	daf BV ND 13, WAGEN NR 213		211.690				
	afval	7	HUFFERMANS 14 KEER VC 11 TOT EN MET VC24			112.000			
	afval	7	MERCEDES BENZ, BL BN 87, WAGEN NR 214	190.000					
	afval	1	PUINCONTAINER. 10 M3, VC08			6.000			
	afval	1	PUINCONTAINER. 20 M3, VC07			6.000			
	afval	1	SCHENK GLASCONTAINER. 20 M3, VC01			15.000			
	afval	1	SCHENK GLASCONTAINER. 20 M3, VC02				15.000		
	afval	1	SCHENK KUNSTSTOFCONTAINER. 20 M3, VC06			25.000			
	afval	1	SCHENK PAPIERCONTAINER. 20 M3, VC03			15.000			
	afval	1	SCHENK TAKKENCONTAINER. 20 M3, VC04			10.000			
	afval	1	SCHENK TAKKENCONTAINER. 20 M3, VC05			10.000			
	riolering	15	Meetapparatuur vGRP 2014-2018		60.000				
	riolering	15	Minigemalen vGRP 2014-2018	30.000	30.000	30.000	30.000		
	riolering	15	Randvoorzieningen vGRP 2014-2018	43.634					
	riolering	15	Verbetering grondwatermeetnet vGRP 2014-2018	50.000					
	riolering	45	Hoofdgemalen vGRP 2014-2018		80.516				
	riolering	45	Persleidingen vGRP 2014-2018	13.694					
	riolering	45	Vrijvervalriolering vGRP 2014-2018	981.021	555.649	535.000			
	riolering	45	waterkwaliteitsopgave riolering vGRP 2014-2018	475.000					
	Water	40	waterbouwkundige kunstwerken vGRP 2014-2018	361.091					
	Water	40	waterbouwkundige kunstwerken vGRP 2014-2018		275.000				
	Water	40	waterbouwkundige kunstwerken vGRP 2014-2018			275.000			
	Water	40	waterbouwkundige kunstwerken vGRP 2014-2018				275.000		
Subtotaal Investeringsplafond (Gesloten circuit)				2.424.440	1.424.545	1.039.000	320.000		
Nee (vanwee eerder besluit)	afval	7	Reconstructie Vlietwijk (Afval)	20.000	20.000				
	groen	40	Reconstructie Vlietwijk (groen)	542.493	226.049				
	ovl	30	Reconstructie Vlietwijk (openbare verlichting)	408.546	189.386				
	riolering	45	Reconstructie Vlietwijk (riolering)	3.870.042	189.818				
	wegen	30	Reconstructie Vlietwijk (wegen)	1.553.428	1.198.592				
Subtotaal Investeringsplafond (Vlietwijk)				6.394.509	1.823.845	0	0		
Eindtotaal				9.378.949	4.089.616	1.845.126	796.798	437.749	

Tabel 9 Afschrijvingslasten en het investeringsplafond

Afschrijvingslasten investeringsplan onderdeel investeringsplafond				
Investeringsplan	2017	2018	2019	2020
Investeringsplan in Bruggen	5.000	10.000	44.339	54.339
VOLKSWAGEN CADDY, 41 BX DP, WAGEN NR 252	0	0	3.571	3.571
VOLKSWAGEN TRANSPORTER88 BL JJ, WAGEN NR 234	0	6.429	6.429	6.429
Groen vervangingsinvesteringen	16.000	16.000	16.000	16000
MERCEDES BENZ. BB ST 62. WAGEN NR 271	0	28.571	28.571	28.571
MEYER LST 57 SMAL, WAGENNUMMER V0001	0	3.995	0	
NISSAN X RAIL 60 RV LL, WAGEN NR 201	0	15.000	0	
ravo , WAGEN NR 265	0	18.367	18.367	18.367
NIDO, NAT 4,0 M3 STROOIER 1, VOOS	0	0	0	
Investeringsplan wegen	23.333	46.667	70.000	93332
VOLKSWAGEN TRANSPORTER, 97 BX DJ, WAGEN NR 251	0	0	4.383	4.383
Totale afschrijvingslasten investeringsplan 2016 -2019	44.333	145.029	191.661	224.993
<i>afschrijvingslasten knooppunt Voorschoten (Raadsbesluit 5-3-2015)</i>	0	52.000	52.000	52.000
Afschrijvingslasten toetsing begroting 2016-2019	44.333	197.029	243.661	276.993
Investeringsplafond 2016-2019*	100.000	200.000	300.000	400.000
Restant investeringsplafond 2016-2019		2.971	56.339	123.007
<i>Nieuw aangedragen investeringen 2017</i>				
Vervangingsinvestering waterbouwkundige kunstwerken		1.015	1.015	1.015
Speelruimteplan nieuwe toestellen kinderen 1-18 jaar, collegebesluit: gedeeltelijk in 2017		1.956	5.762	8.792
Totale afschrijvingslasten nieuwe investeringen 2017		2.971	6.777	9.807
Totale afschrijvingslasten investeringsplan 2017 -2020	44.333	200.000	250.437	286.799
Investeringsplafond 2016-2020*	100.000	200.000	300.000	400.000
Ruimte binnen investeringsplafond	55.667	0	49.563	113.201

* investeringsplafond stelt maximale stijging afschrijvingslasten € 100.000 per jaar met ingang van 2016. Investeringsplan worden geactiveerd in het jaar na afronding van de investering, dus van investeringen in 2017 worden de kapitaallasten in 2018 in de exploitatie opgenomen.

8. Actualiseren reserves

Een onderdeel van de derde pijler (eigen vermogen inzichtelijk) uit het financieel overkoepelend beleidskader is de hoogte reserves en voorzieningen actualiseren. De reservepositie is één van de belangrijkste onderdelen van het eigen vermogen. De hoogte van de voorzieningen is ook een belangrijk onderdeel van de vermogenspositie en wordt beschouwd als zijnde vreemd vermogen. De van kracht zijnde nota reserves en voorzieningen dateert van november 2011.

In financieel opzicht is van belang, dat bij de vaststelling van de jaarrekening 2014 is besloten de saldi van alle voorzieningen waar een beheerplan aan ten grondslag ligt, te laten vrijvallen. Dit had te maken met het ontbreken van deugdelijke onderbouwingen van deze voorzieningen. Het gevolg hiervan is dat de totstandkoming van een nieuwe nota reserves en voorzieningen in belangrijke mate afhangt van de actualisering van de beheerplannen. Met het actualiseren van de beheerplannen is duidelijk dat de volgende voorzieningen moeten worden gevormd welke gedekt worden uit de concernreserve.

- Voorziening wegen	€ 1.300.000
- Voorziening Openbare Verlichting	€ 340.000
- Voorziening Verkeersregelininstallaties	€ 390.000
- Voorziening Spelen	€ 51.300
- Voorziening Bruggen	€ 58.000
Totale onttrekking uit concernreserve	€ 2.139.300

Bij de besluitvorming van de actualisatie van de beheerplannen (raad juli 2016) wordt het instellen van bovengenoemde voorzieningen voorgesteld en ter dekking hiervan een onttrekking uit de concernreserve per 1-1-2016. Ten gevolge hiervan komt de nota reserves en voorzieningen gefaseerd tot stand; de reserves worden geactualiseerd in deze kaderbrief en de actualisatie van de voorzieningen kan worden opgeleverd nadat de laatste beheerplannen zijn geactualiseerd en vastgesteld. Naar verwachting kan de nieuwe nota reserves en voorzieningen eind 2016 aan de raad worden voorgelegd.

8.1 Beleid ten aanzien van reserves

In de nota Reserves en voorzieningen 2011 zijn uitgangspunten ten aanzien van reserves geformuleerd. Hieronder volgt de kern van deze nota. We onderscheiden conform het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) drie soorten reserves (art. 43 BBV):

Een algemene reserve is vrije ruimte en kent geen specifieke bestemming.

Een bestemmingsreserve is een reserve waar de raad een bepaalde bestemming aan heeft gegeven (art. 43 BBV). Er zijn twee soorten bestemmingsreserves, die dienen om ongewenste schommelingen op te vangen in de tarieven die aan derden in rekening worden gebracht (tarief-egalitatie) en overige bestemmingsreserves.

Het algemene uitgangspunt is om de bestemmingsreserves te beperken, zowel qua aantal als qua omvang. Hierbij moet wel rekening worden gehouden met de wettelijke voorschriften omtrent reserves. Dit uitgangspunt bevordert de inzichtelijkheid van de specifieke reserves.

Er wordt geen rente toegerekend aan reserves en voorzieningen (de verliesvoorzieningen zijn hierop een uitzondering).

8.2 Beleid ten aanzien van risicobeheersing in relatie tot de reservepositie

In de nota Risicomanagement 2015 die onlangs is vastgesteld, zijn de kaders geschetst rondom de gewenste weerstandscapaciteit (en daarmee de reservepositie) en hoe om te gaan met risico's. Op hoofdlijnen komt het er op neer dat de raad minimaal een ratio weerstandscapaciteit hanteert van 1,0 met een streefratio van 1,4.

Dat betekent als de gekwantificeerde risico's een bepaald bedrag vertegenwoordigen dat er minimaal 1 tot 1,4 maal dat bedrag in de algemene reserves (plus de post onvoorzien) aanwezig moet zijn.

In het geval van de Jaarrekening 2015 tellen alle risico's die de gemeente loopt op tot een bedrag van € 5.178.910, waarvan € 1.861.000 risico's voor Duivenvoorde Corridor en risico-opslag van 10% betreft. Bij een weerstandsratio van 1,4 zou er minimaal €7.250.747 aan algemene reserves beschikbaar moeten zijn. De beschikbare weerstandscapaciteit per 31-12-2015 is €16.853.069, hieruit volgt een ratio voor het weerstandsvermogen van 3,3 hetgeen hoog is.

Scenario's reserves in relatie tot risico's

Zoals hierboven toegelicht behoren alle algemene reserves tot de beschikbare weerstandscapaciteit. Onduidelijk is daardoor welk deel echt benodigd is voor het opvangen van risico's en welk deel beschikbaar is voor andere doeleinden.

Er zijn een aantal mogelijkheden hoe hiermee om te gaan;

- 1). We handhaven de onlangs vastgestelde methodiek van risicomanagement en weerstandsvermogen, waarbij de beschikbare weerstandscapaciteit bepaald wordt door de hoogte van de algemene reserves plus onvoorzien.
- 2). We zonderen een deel van de concernreserve af ten behoeve van het opvangen van risico's. Hiermee wordt tevens duidelijk welk deel van de concernreserve vrije ruimte is. Het vrij besteedbare deel van de concernreserve is beschikbaar, de raad bepaalt de manier waarop deze reserve besteed wordt.

Het college stelt mogelijkheid 2 voor aan de gemeenteraad (zie onderdeel algemene reserves). De concernreserve wordt gesplitst in reserve weerstandsvermogen (€ 4.000.000) en concernreserve vrije ruimte. De hoogte van de reserve weerstandsvermogen wordt berekend op basis van de benodigde weerstandscapaciteit jaarrekening 2015, rekening houdend met een weerstandsratio van 1,2 naar een afgerond bedrag. In de nota risicomanagement en weerstandsvermogen is bepaald dat de weerstandsratio minimaal 1 moet bedragen met het streven tot 1,4, vandaar het gemiddelde van 1,2.

8.3 Voorstellen tot wijziging in de reserves

Hieronder worden de algemene reserves en bestemmingsreserves weergegeven zoals die per 31-12-2015 aanwezig zijn. Voor deze reserves worden voorstellen gedaan tot hervorming. In hoofdstuk 8.4 worden deze voorstellen verwerkt in 2 tabellen, waarin de geactualiseerde reserves per 1-1-2016 zichtbaar zijn.

8.3.1 Algemene reserve

1. Nuon-gelden			
Bedrag	€ 1.076.370	Voorstel:	Opheffen
<p>Het karakter van de reserve NUON-gelden is met de begroting 2016 aangepast in een algemene reserve. De nut en noodzaak van de oorspronkelijke reserve om de weggevallen opbrengsten dividend NUON op te vangen in de meerjarenbegroting is niet meer van toepassing. Het is overbodig om deze splitsing te hanteren en het saldo van de reserve Nuon-gelden wordt gedoteerd aan de concernreserve. Er zit nog wel een claim op deze reserve ter dekking van het project Knooppunt Voorschoten van € 100.912. Bij het opheffen van de reserve Nuon-gelden wordt deze claim eveneens overgeheveld naar de concernreserve.</p>			

2. Concernreserve (zie 8.4 voor resultaat opheffen en afromen reserves)			
Bedrag	13.864.090	Voorstel:	Handhaven, splitsen in reserve weerstandsvermogen en concernreserve (=vrije ruimte)

Reserve weerstandsvermogen			
Bedrag	€ 4.000.000	Voorstel:	Instellen met ingang van 2016

Het benodigde weerstandsvermogen bij de jaarrekening 2015 bedroeg € 5.178.910. De raad heeft vastgesteld minimaal 1 tot 1,4 maal dit bedrag beschikbaar te willen hebben. Het benodigde weerstandsvermogen fluctueert voortdurend. Om in ieder geval voldoende beschikbaar te hebben en om niet regelmatig de reserve op te moeten hogen stellen we voor om een risicobuffer aan te houden van € 4 miljoen. Bij het huidige risicoprofiel (exclusief risico's Duivenvoorde Corridor, deze worden apart gedekt) zou dat een weerstandsratio van 1,2 betekenen, hetgeen uitstekend is. Voorgesteld wordt derhalve de concernreserve voor het deel dat nodig is als toereikende weerstandscapaciteit te doteren aan de reserve weerstandsvermogen.

Jaarrekening 2015	€
Totaal top 10 risico's (90%)	4.708.100
Buffer voor kleinere risico's (10%)	470.810
Totaal benodigd weerstandsvermogen (100%)	5.178.910
Bepaling reserve weerstandsvermogen	€
Totaal top 10 risico's (90%)	4.708.100
Risico's project Duivenvoorde Corridor	1.861.000
Totaal risico's	2.847.100
Buffer voor kleinere risico's (10%)	284.710
Totaal benodigd weerstandsvermogen	3.131.810
Weerstandsratio 1,2	3.758.172
Afronding benodigd weerstandsvermogen	4.000.000

Concernreserve (=vrije ruimte)			
Bedrag	€ 9.864.090	Voorstel:	Handhaven

In de jaarrekening 2015 is het bedrag van de concernreserve vastgesteld op € 13.864.090 per 31-12-2015. Met het vormen van de reserve weerstandsvermogen van € 4.000.000, bedraagt de vrije ruimte van de concernreserve € 9.864.090.

Omschrijving	Bedrag
Concernreserve jaarrekening 2015	€ 13.864.090
Benodigde weerstandsvermogen	€ 4.000.000 -/-
Concernreserve vrije ruimte	€ 9.864.090

3. Rekeningresultaat			
Bedrag	€ 0	Voorstel:	Handhaven
Het resultaat van de jaarrekening wordt tijdelijk administratief geparkeerd in deze reserve. De omvang van deze reserve is, na bestemming van het resultaat, derhalve altijd 'nul'.			

4. Risicoreserve Duivenvoorde Corridor			
Bedrag	€ 1.861.000	Voorstel:	Handhaven
Met de reserve wordt het gewogen bedrag aan risico's in de grondexploitatie Duivenvoorde Corridor (DVC) gedekt. De risico's worden jaarlijks geactualiseerd. Indien risico's zich voordoen in de grondexploitatie (grex) DVC, worden de kosten gedekt uit deze risicoreserve. Net zoals de risico's van DVC onderdeel uitmaken van de benodigde weerstandscapaciteit, maakt de risicoreserve DVC onderdeel uit van het weerstandsvermogen.			

8.3.2 Bestemmingsreserves

5. Dekking BUIG			
Bedrag	€ 2.161.174	Voorstel:	Handhaven
<p>Met ingang van 1 januari 2010 zijn op grond van de Wet bundeling van uitkeringen inkomensvoorziening aan gemeenten (BUIG) de gemeentelijke geldstromen voor de bekostiging van uitkeringen op grond van een aantal wetten (WWB, WIJ, IOAW, IOAZ Bbz 2004 en WWIK) gebundeld. Gemeenten hebben daarmee de volledige financiële verantwoordelijkheid voor de uitkeringskosten.</p> <p>De gemeente Voorschoten valt met het inwonertal in de klasse van gemeenten die voor maximaal 10% risico lopen over de ontvangsten voor de BUIG. Bij een overschrijding van het budget is de eerste 10% voor rekening van de gemeente zelf een hoger overschrijding kan worden afgewenteld door een beroep te doen op de IAU (incidenteel aanvullende uitkering) regeling. Het verleden heeft uitgewezen dat de overschrijding van de BUIG gelden in Voorschoten een structureel karakter heeft gekregen. Daarom zijn deze uitgaven ook als uitgaven geraamd. Het geprognosticeerde tekort voor de 4 jaar is met ingang van 2015 gestort in een reserve en is verhoogd met € 900.00 (tot € 2,5 miljoen) om daarmee een versnelde uitstroom te bewerkstelligen op het WWB bestand. Deze € 2,5 miljoen is onttrokken aan de NUON reserve.</p>			

6. Afschrijving Rijnlandroute 2021-2024			
Bedrag	€ 1.200.000	Voorstel:	Handhaven
<p>Pas in 2025 is dekking in de meerjarenramingen aanwezig en wordt van de met de activering vrijvallende voorziening Rijnlandroute van € 9,0 mln. vooralsnog € 1,2 mln. afgezonderd in een bestemmingsreserve Afschrijvingen Rijnlandroute. De afschrijvingen in de jaren 2021 tot en met 2024 kunnen daarmee gedekt worden door over deze reserve te beschikken.</p> <p>In de bestuursovereenkomst Rijnlandroute wordt vermeld dat het doel van de provincie is de Rijnlandroute uiterlijk 2020 open te stellen voor verkeer. Dit betekent dat op basis van een afschrijvingstermijn van 30 jaar, in 2021 voor het eerst € 300.000 van de boekwaarde zal worden afgeschreven en wordt gedekt middels deze reserve.</p>			

7. Bovenwijkse voorzieningen			
Bedrag	€ 845.094	Voorstel:	Handhaven
<p>Het doel van deze reserve is het reserveren van bijdragen uit grondexploitaties ten behoeve van het realiseren van bovenwijkse voorzieningen. Onder een bovenwijkse voorziening wordt een openbare, infrastructurele voorziening verstaan die gerealiseerd wordt ten behoeve van de gemeente als geheel, of een deel daarvan, en waarvan de noodzaak tot realisatie voortvloeit uit de groei of de intensivering van het grondgebruik van de gemeente.</p> <p>Het gehele saldo van deze reserve is afkomstig van de afgesloten grondexploitatie Krimwijk II. Vanuit deze reserve kan op een later moment € 635.094,- worden ingezet t.b.v. van (bijvoorbeeld verkeerskundige) bovenwijkse voorzieningen. Het resterende saldo van €210.000,- is bestemd voor de vervanging van de VRI op de Leidseweg t.b.v. de toekomstige Noordelijke Onsluitingsweg.</p>			

8. Adviesgroep toegankelijkheid			
Bedrag	€ 18.789	Voorstel:	Handhaven
<p>Het gevraagd en ongevraagd adviseren van college door de Adviesgroep Toegankelijkheid over zaken die betrekking op de toegankelijkheid van openbare gebouwen, inrichting en herinrichting van openbare- en verkeersruimten en de bouw en verbouw in opdracht van de gemeente.</p>			

9. Vijfjaarlijkse afrekening onderwijs			
Bedrag	€ 98.000	Voorstel:	Opheffen
<p>Met deze reserve vond afdekking plaats van de financiële consequenties 5-jaarlijkse afrekening openbaar onderwijs in het kader van de wettelijke financiële gelijkstelling met het bijzonder onderwijs. Omdat de scholen per 2010 zijn verzelfstandigd, is deze regeling komen te vervallen en is deze reserve niet meer noodzakelijk. Er moet nog een laatste afrekening in 2016 plaatsvinden. Met deze afrekening is het saldo van deze reserve nihil en kan deze reserve worden opgeheven. Echter omdat de actualisatie van de reserves per 1-1-2016 plaatsvindt, wordt voorgesteld om deze reserve op te heffen en het saldo van € 98.000 te doteren aan de concernreserve. In de voorjaarsnota 2016 wordt ter dekking van de laatste afrekening een voorstel gedaan om van € 97.317 te onttrekken uit de concernreserve.</p>			

10. Volkshuisvesting			
Bedrag	€ 3.518.461	Voorstel:	Handhaven, € 518.461 aframen
<p>Ten behoeve van de realisatie van sociale woningbouw binnen de gemeente zijn bijdragen uit projecten ontvangen (boetes) die niet voldeden aan de norm t.b.v. sociale woningbouw. Die hieruit verkregen middelen moeten bestemd blijven t.b.v. het volkshuisvestingsbeleid van de gemeente. De woonvisie voorziet daarin. Ten behoeve van sociale woningbouw zijn een aantal projecten (Intratuin, Segaar en Starrenburg III) waarvoor deze reserve kan worden ingezet.</p> <p>Op deze reserve zijn nog de volgende claims van toepassing: Sociale woningbouw Jan Evertsenlaan € 500.000 en 1e en 2e tranche startersleningen € 1.000.000 en renovatie Vlietwijk € 1.500.000. Aangezien al jaren lang een groot bedrag in de reserve volkshuisvesting zit en er ook andere zaken gedekt worden uit deze reserve dan bij de bestemming van de reserve is bepaald, is het voorstel om het resterende bedrag € 518.461 te onttrekken en te doteren aan de concernreserve. Dan kan er daadwerkelijk gemeente breed afweging worden gemaakt waar middelen voor worden ingezet.</p> <p>De middelen voor 1^e en 2^e tranche startersleningen is een risicodekking om in totaal € 1.000.000 uit te kunnen lenen. Het is een revolverend fonds, als het goed is, gaat het eeuwig door. Aflossingen op leningen worden weer uitgeleend. Het is echter niet nodig om 100% daarvoor te reserveren, 50% is ruimschoots voldoende (€500.000).</p> <p>Rekening houdend met bovenstaande bedraagt de vrije bestedingsruimte van de reserve volkshuisvesting per saldo € 500.000.</p>			

11. Exploitatie gemeentelijke accommodaties

Bedrag	€ 52.730	Voorstel:	Handhaven
--------	----------	-----------	-----------

De bestemmingsreserve Exploitatie gemeentelijke accommodaties Voorschoten is in 2010 ingesteld om het gemeentelijk accommodatiebeleid te kunnen vormgeven. Zo levert de vastgoedportefeuille een bijdrage aan de primaire processen en de geformuleerde beleidsdoelstellingen. Dit behoort op een efficiënte en effectieve wijze uitgevoerd te worden. Bij de verkoop van panden zijn er naast de opbrengsten van de verkoop ook verkoopkosten, eventuele verkoop bevorderende onderhoudsingrepen, renovatiekosten en het eventueel afboeken van boekwaarde. Deze geldstromen worden gefinancierd via de bestemmingsreserve gemeentelijke accommodaties.

Om dit ordentelijk te doen en de kosten en risico's te beheersen is het nodig de basisinformatie geordend en actueel te houden. De financiële middelen in de bestemmingsreserve dragen bij aan deze inzet en het is dan ook wenselijk deze te behouden.

12. Egalisatiereserve Sociaal Domein

Bedrag	€ 247.551	Voorstel:	Handhaven , afromen met € 241.551
--------	-----------	-----------	-----------------------------------

Reserve is opgebouwd uit voordelige saldi op de WMO in het verleden. De verwachting is dat deze middelen in de nabije toekomst nodig zullen zijn om eventuele tekorten in de WMO (bezuinigingen op rijksniveau op de AWBZ/Dagbesteding en Jeugdzorg) op te kunnen vangen.

In 2015 is een overschot op sociaal domein gerealiseerd van € 1.534.000. Tenzij er aanzienlijke wijzigingen optreden in de huidige ramingen, is de verwachting voor 2016 eveneens een overschot op de rijksvergoeding en daarmee een storting in de reserve sociaal domein. Op basis van de laatste cijfers uit de decembercirculaire is tot 2019 een verlaging te verwachten van in totaal bijna € 950.000. Dit betekent dat bij een gelijkblijvend uitgavenniveau het overschot de komende jaren aanmerkelijk afneemt naar € 200.000 overschot op jaarbasis. Overigens zullen de komende jaren naar verwachting nog wijzigingen in zowel de baten als de lasten optreden. De reserve biedt echter financiële mogelijkheden om maatregelen te nemen die de transformatie ondersteunen.

Voorstel:

Voorgesteld wordt om de hoogte van de reserve te maximeren tot € 1.500.000. Deze omvang lijkt voorsnog voldoende om eventuele tekorten op te vangen en daarmee kan in 2016 € 241.551 vrijvallen ten behoeve van de algemene middelen.

	<i>Op basis van Jaar</i>	Begroting 2016
Stand per 1/1		€ 247.551
Toevoegingen		
Jaarrekening 2015		€ 1.534.000
<i>Totaal</i>		€ 1.534.000
Onttrekkingen		
Versterken vrijwilligerscentrale		€ 40.000
Afomen overschot reserve, maximaal saldo € 1,5 mln		€ 241.551
<i>Totaal</i>		€ 281.551
Stand per 31/12		€ 1.500.000

Voorstel hoogte reserve: **maximaal € 1.500.000**

13. Parkeerfonds			
Bedrag	10.500	Voorstel:	Opheffen
<p>Het verrekenen van bijdragen uit grondexploitaties en 'boetes' opgelegd aan projectontwikkelaars indien onvoldoende parkeerplaatsen worden aangelegd en waarmee de aanleg van aanvullende parkeerplaatsen in de openbare ruimte worden gefinancierd.</p> <p>Er wordt al jaren geen gebruik gemaakt van deze reserve, zowel qua dotaties als onttrekkingen. Gezien het bedrag en ontwikkelingen, geen noodzaak om deze reserve te handhaven</p>			

14. Regionale investeringen			
Bedrag	€ 1.750.000	Voorstel:	Handhaven
<p>Het financieren van de uitvoering van grootschalige infrastructurele werken in regionaal verband. Noodzakelijk saldo 2016 om toekomstige onttrekkingen (jaarlijks € 250.000 tot en met 2022) mogelijk te maken.</p>			

15. Duurzaamheid			
Bedrag	€ 286.581	Voorstel:	Handhaven
<p>In 2016 wordt besluit genomen over de besteding van deze reserve. Na uitvoering van de bestedingsplannen, kan de reserve worden opgeheven. Van het saldo per 1-1-2016 (€386.581) is een € 100.000 gereserveerd ter dekking van het scholenbouwproject Noord Hofland, waarvan de kredieten met de jaarrekening 2014 zijn afgesloten. Uitgaande van de accordering van het voorstel in de voorjaarsnota 2016 van een onttrekking van € 100.000 ter dekking van versnelde afschrijving op de scholenbouw, bedraagt het saldo van de reserve duurzaamheid € 286.581.</p>			

16. Nog uit te voeren werkzaamheden			
Bedrag	€ 64.076	Voorstel:	Opheffen
<p>Deze reserve was bedoeld voor jaaroverstijgende projecten om uitgestelde werkzaamheden van voorgaande begrotingen alsnog uit te voeren. Aangezien per project / krediet bekeken wordt wat noodzakelijk doorgeschoven moet worden en hiervoor specifiek een voorstel voor wordt gedaan is deze reserve overbodig.</p>			

17. Rekenkamercommissie (VWOLV)			
Bedrag	€ 25.900	Voorstel:	Handhaven
<p>Het egaliseren van de jaarrekeningresultaten van de gezamenlijke rekenkamercommissie van de gemeente Wassenaar, Voorschoten en Oegstgeest en Leidschendam Voorburg (VWOLV). Met de jaarrekening 2015 is € 500 gedoteerd aan deze reserve, waardoor per 1-1-2016 het saldo van de reserve € 26.400 bedraagt.</p>			

18. Uitvoerend bedrijf			
Bedrag	€ 804.747	Voorstel:	Handhaven
<p>De herhuisvesting van het Uitvoerend Bedrijf (UB) staat op de agenda en is onderwerp van een studie naar verschillende mogelijkheden en scenario's. Indien een keuze wordt gemaakt ten behoeve van de definitieve huisvesting van het UB, dan zal het saldo van deze reserve worden ingezet om de te maken kosten (deels) te dekken.</p> <p>Voorstel naamswijziging reserve: Gemeentewerf</p>			

19. Reserve Krimwijk II (nagekomen werkzaamheden)			
Bedrag	€ 46.207	Voorstel:	Opheffen
<p>Na de afsluiting van het project grondexploitatie Krimwijk II zijn er nog nakomende werkzaamheden welke dienen te worden uitgevoerd. Het betreft de volgende nakomende werkzaamheden: herstellen en afronding inrichting openbare ruimte, onderhoudskosten en plankosten. Hiervoor is deze bestemmingsreserve gevormd van € 75.000. De werkzaamheden zijn inmiddels afgerond en de reserve kan worden opgeheven.</p>			

20. Voet-/fietspad A. van Leeuwenhoekkade			
Bedrag	€ 305.878	Voorstel:	Opheffen
<p>De aanleg van het voet/fietspad op de Anthonie van Leeuwenhoekkade was onderdeel van de grondexploitatie Krimwijk II. Om het resterende budget dat binnen de af te sluiten grondexploitatie aanwezig was nog steeds in te kunnen zetten t.b.v. deze aanleg was het noodzakelijk een separate bestemmingsreserve van € 305.878,- te vormen. De bedoeling was de bestemmingsreserve in te zetten als dekking voor de uitvoering en financiële afwikkeling van dit project. De plannen van het voet-/ fietspad zijn afhankelijk van de ontwikkelingen omtrent de ijsbaan. Op dit moment is het nog onduidelijk wat er gaat gebeuren en de verwachting is dat dit voor langere tijd zo zal zijn. Gezien de onzekere factoren, kan deze reserve worden opgeheven. Indien in de toekomst blijkt dat inzet van middelen noodzakelijk is voor het voet- fietspad, kan hiervoor separaat een raadsvoorstel worden ingediend.</p>			

21. Ontsluitingsweg Krimwijk			
Bedrag	€ 100.000	Voorstel:	Handhaven
<p>De aanleg van de 2e ontsluitingsweg was onderdeel van het project Krimwijk II. Deze aanleg dient door de ontwikkelaar te worden uitgevoerd en bekostigd. Hierover zijn destijds binnen het project Krimwijk II contractuele afspraken gemaakt. Het definitieve tracé moet nog worden bepaald en om realisatie mogelijk te maken dient een bestemmingsplan procedure te worden doorlopen. De rol van de gemeente in deze is er één van controleren van nakoming van de contractueel overeengekomen afspraken, toetsen van het ontwerp van de weg, begeleiden bestemmingsplanprocedure en publiekrechtelijk faciliteren van de aanleg. Ter dekking van deze kosten is deze reserve gevormd.</p>			

22. Van der Hoevenpark (nakomende werkzaamheden)			
Bedrag	€ 106.412	Voorstel:	Handhaven
<p>Na de afsluiting van het project grondexploitatie Van der Hoevenpark zijn er nog nakomende werkzaamheden welke dienen te worden uitgevoerd. Het betreft de volgende nakomende werkzaamheden: herstellen en afronding inrichting openbare ruimte, onderhoudskosten en plan- en advieskosten, OZB-aanslagen. Hiervoor is deze bestemmingsreserve gevormd van € 150.000. De werkzaamheden worden naar verwachting in 2016 afgerond, waarna de reserve kan worden opgeheven.</p>			

23. Egalisatie afvalstoffenverwerking			
Bedrag	€ 0	Voorstel:	Opheffen
<p>Ter voorkoming van grote tarieffluctuaties wordt het saldo van het product afvalstoffen verrekend met het saldo van deze reserve.</p> <p>Het nut / de noodzaak en de gewenste omvang van deze reserve is afhankelijk van het beleid afvalverwerking. Vooralsnog is het niet noodzakelijk om deze reserve te handhaven. Bij wijzigingen in het beleid kan alsnog met instemming van de raad een dergelijke reserve worden gevormd.</p>			

24. Riolering			
Bedrag	€ 0	Voorstel:	Opheffen
<p>Het doel van deze reserve is het egaliseren van de uitgaven op het product Riolering. Als gevolg van de reserve kunnen de investeringen uit het GRP worden gerealiseerd (spaarbedragen toekomstige investeringen) en wordt de stijging van de rioolrechten genivelleerd (tariefsegalisatiereserve).</p> <p>Het nut / de noodzaak en de gewenste omvang van deze reserve is afhankelijk van het beleid riolering. Vooralsnog is het niet noodzakelijk om deze reserve te handhaven. Bij wijzigingen in het beleid kan alsnog met instemming van de raad een dergelijke reserve worden gevormd.</p>			
25. Vlietwijk KEEL-gebied (nakomende werkzaamheden)			
Bedrag	€ 32.696	Voorstel:	Handhaven
<p>Voor het totaalbedrag van deze resterende werkzaamheden (€ 32.696) is deze bestemmingsreserve Vlietwijk KEEL-gebied gevormd per december 2015 voor de duur van maximaal 2 jaar. Het betreft de volgende nakomende werkzaamheden: herstellen en afronding inrichting openbare ruimte, onderhoudskosten en plan- en advieskosten.</p>			
26. Noord Hofland (nakomende werkzaamheden)			
Bedrag	€ 41.882	Voorstel:	Handhaven
<p>Voor het totaalbedrag van deze resterende werkzaamheden (€ 41.882) is deze bestemmingsreserve Noord Hofland gevormd per december 2015 voor de duur van maximaal 2 jaar. Het betreft de volgende nakomende werkzaamheden: herstellen en afronding inrichting openbare ruimte, onderhoudskosten en plan- en advieskosten.</p>			
27. Rabobank Deltaplein (nakomende werkzaamheden)			
Bedrag	€ 17.992	Voorstel:	Handhaven
<p>Voor het totaalbedrag van deze resterende werkzaamheden (€ 17.992) is deze bestemmingsreserve Rabobank Deltaplein gevormd per december 2015 voor de duur van maximaal 2 jaar. Het betreft voornamelijk plan- en advieskosten.</p>			
28. Dobbewijk (nakomende werkzaamheden)			
Bedrag	€ 842.461	Voorstel:	Handhaven
<p>Voor het totaalbedrag van deze resterende werkzaamheden (€ 842.461) is deze bestemmingsreserve Dobbewijk gevormd per december 2015 voor de duur van maximaal 2 jaar. Het betreft de volgende nakomende werkzaamheden: verleggen kabels en leidingen, groeninrichting, watercompensatie, verharding, woonrijp maken en plan- en advieskosten.</p>			

8.4 Conclusie actualisatie reserves

In paragraaf 8.3 is per reserve een voorstel gedaan tot handhaving of opheffing van de reserve. Alle saldi van de reserves die worden opgeheven of afgeroomd worden gedoteerd aan de concernreserve. Daarnaast is in paragraaf 8.2 een voorstel tot splitsing van de concernreserve gedaan ter waarborging van het benodigde weerstandsvermogen. Dit resulteert voor de concernreserve in een saldo van € 10.236.602 en de nieuw te vormen reserve weerstandsvermogen van € 4.000.000. In tabel 10 wordt dit weergegeven.

Tabel 10 Verloop Concernreserve

VERLOOP CONCERNRESERVE		
Concernreserve per 31-12-2015		13.864.090
Reserve weerstandsvermogen (weerstandsratio 1,2)		-/- 4.000.000
Vrij beschikbaar deel concernreserve		9.864.090
<i>Dotatie van opgeheven reserves aan de concernreserve</i>		
NUON-gelden	1.076.370	
Vijfjaarlijkse afrekening onderwijs	98.000	
Parkeerbonds	10.500	
Nog uit te voeren werkzaamheden	64.076	
Krimwijk II (nakomende werkzaamheden)	46.207	
Voet-/fietspad A. van Leeuwenhoekade	305.878	
Egalisatiereserve Afval	0	
Egalisatiereserve Riolering	0	
Saldo opgeheven reserves		1.601.031
Aframing reserve Volkshuisvesting		518.461
Aframing egalisatiereserve Sociaal Domein		241.551
Jaarrekeningresultaat 2015		150.469
Onttrekking tbv voorzieningen wegen, spelen, bruggen, VRI en OVL		-2.139.000
Concernreserve per 01-01-2016		10.236.602

In tabel 11 wordt een overzicht gegeven van de reserves weergegeven per 1-1-2016.

Tabel 11 Overzicht reserves per 01-01-2016

Overzicht reserves per 01-01-2016			
ALGEMENE RESERVE			
Reserve weerstandsvermogen			4.000.000
Vrij beschikbaar deel concernreserve			10.236.602
Reserve rekeningresultaat			0
Risicoreserve Duivenvoorde Corridor			1.861.000
TOTAAL ALGEMENE RESERVE			16.097.602
BESTEMMINGSRESERVES:			
Dekking BUIG			2.161.174
Afschrijving Rijnlandroute 2021-2024			1.200.000
Bovenwijkse voorzieningen			845.094
Adviesgroep toegankelijkheid			18.790
Volkshuisvesting			3.000.000
Exploitatie gemeentelijke accommodaties			52.730
Egalisatiereserve Sociaal Domein			1.500.000
Regionale investeringen			1.750.000
Duurzaamheid			386.581
Rekenkamercommissie WVO			26.400
Gemeentewerf			804.747
Ambtelijke inzet 2e ontsluitingsweg Krimwijk			100.000
Van der Hoevenpark (nakomende werkzaamheden)			106.412
Reserve Vlietwijk KEEL-gebied (nakomende werkzaamheden)			32.696
Reserve Noord Hofland (nakomende werkzaamheden)			41.882
Reserve Deltaplein (nakomende werkzaamheden)			17.992
Reserve Dobbewijk (nakomende werkzaamheden)			842.461
TOTAAL BESTEMMINGSRESERVES			12.886.959
TOTAAL RESERVES			28.984.561

9. Het nieuwe BBV en consequenties begroting 2017 en kostentoe rekening.

Het is wettelijk vastgelegd dat gemeenten, provincies en waterschappen jaarlijks begrotings- en verantwoordingsstukken moeten opstellen. Voor gemeenten en provincies is de regelgeving hierover vastgelegd in het Besluit begroting en verantwoording (BBV). Bij de invoering van het huidige BBV in 2004 lag de nadruk op het vergroten van de transparantie van het proces van begroting- en verantwoording en het versterken van de positie van raad en provinciale staten. De aanpassingen die met dit besluit werden ingevoerd hebben geleid tot een grotere betrokkenheid van provinciale staten en raad.

Er zijn ruim tien jaar na invoering van het BBV diverse ontwikkelingen die vragen om vernieuwing van het BBV. Zo zijn de stukken waarmee de raad dit proces kan sturen - de begroting en jaarstukken - voor niet financieel specialisten te weinig toegankelijk. Dit belemmert de mogelijkheden voor veel raadsleden, maar ook voor andere direct betrokkenen, om hier een goede discussie over te voeren. Dit resulteert in de wijziging van het BBV die vanaf de begroting 2017 moet worden toegepast.

Het doel van deze herziening is in hoofdlijnen om de horizontale sturing en verantwoording door de raad te versterken, tot een betere financiële vergelijkbaarheid tussen gemeenten te komen en het inzicht in de financiële positie van gemeenten en de daaraan verbonden risico's te vergroten.

In de begroting voor 2016 is vooruitlopend op de BBV-herziening al gewerkt met financiële kengetallen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Aanvullend nemen we kengetallen op over de financiële positie en risico's van verbonden partijen.

De belangrijkste resterende aanpassingen zijn:

1. Een herindeling van de begrotingen op verplichte taakvelden in plaats van de huidige productgroepen en producten; de taakvelden hangen onder de voor elke gemeente vrij gelaten programma-indeling;
2. Het werken met voorgeschreven en eventueel op de lokale situatie toegesneden beleidsindicatoren om de effectiviteit van het beleid te bepalen en om gefundeerde keuzes te kunnen maken voor eventuele bijsturing;
3. Overhead en rentetoe rekening worden centraal geregistreerd en volgens een algemene definitie waarmee vergelijkbaarheid, transparantie en eenvoud toenemen. Alleen directe kosten drukken zo nog op taakvelden;
4. Het stelsel baten en lasten wordt beperkt aangepast:
 - a. Alle nieuwe investeringen met een maatschappelijk nut (wegen, riolering, openbaar groen, kortom alles wat niet te gelde kan worden gemaakt) mogen na 2017 niet in één keer ten laste van het boekjaar worden gebracht maar moeten op de balans opgenomen worden en gedurende de verwachte levensduur afgeschreven. Hierdoor verbetert de exploitatie in het investeringsjaar maar vermindert de begrotingsruimte in latere jaren door de jaarlijkse afschrijvingen. Bijdragen van derden moeten verplicht in mindering worden gebracht op de geactiveerde investeringen (de netto methode).
 - b. Actievere sturing op het EMU-saldo (kasbasis): door Europa kunnen boetes aan overheden opgelegd worden als de nationale schuld per saldo meer toeneemt dan in Europees verband is overeengekomen. Na de huidige kabinetsperiode zullen sancties opgelegd worden aan decentrale overheden die de overschrijding mede hebben veroorzaakt. Het is daarom van belang om hier meerjarig op te kunnen sturen. Hiertoe wordt in het nieuwe BBV een geprognosticeerde meerjarenbalans verplicht gesteld. Deze balans presenteren wij al in de begroting maar wordt nu ook verplicht gesteld in het jaarverslag.

Uw raad is op meerdere momenten in dit proces meegenomen om mee te denken over de opzet van de begroting. Allereerst met een presentatie in de werkgroep Planning & Control van 17 maart 2016, daarna met een interactieve sessie op 11 mei 2016. Tijdens deze interactieve sessie hebben de raadsleden de doelen per programma geformuleerd. Hierdoor is een gedragen eindresultaat bereikt. Dit resultaat staat weergegeven in bijlage 2_Begrotingsopzet met doelstellingen.

Met de behandeling van deze kadernota wordt gevraagd om de programma-indeling (=bevoegdheid raad) vast te stellen met bijbehorende taakvelden (=bevoegdheid college), zie tabel 12. Deze indeling is voorgesteld vanuit het ministerie, waarvan vele gemeenten met gelijke omvang als Voorschoten gebruik van zullen maken.

Tabel 12 Programma-indeling met bijbehorende taakvelden

Programma-indeling n.a.v. het nieuwe BBV			
Programma's		Taakvelden	
Nr	Naam	Nr	Naam
0	Bestuur en ondersteuning	0.1	Bestuur
		0.2	Burgerzaken
		0.3	Beheer en overige gebouwen en gronden
		0.4	Overhead
		0.5	Treasury
		0.61	OZB-woningen
		0.62	OZB-niet woningen
		0.63	Parkeerbelasting
		0.64	Belastingen overig
		0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds
		0.8	Overige baten en lasten
		0.9	Vennootschapsbelasting
		0.10	Mutaties reserves
		0.11	Resultaat van de rekening van de baten en lasten
1	Veiligheid	1.1	Crisisbeheersing en brandweer
		1.2	Openbare orde en veiligheid
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	2.1	Verkeer, vervoer
		2.2	Parkeren
		2.3	Recreatieve havens
		2.4	Economische havens en waterwegen
		2.5	Openbaar vervoer
3	Economie	3.1	Economische ontwikkeling
		3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur
		3.3	Bedrijfsloket en -regelingen
		3.4	Economische promotie
4	Onderwijs	4.1	Openbaar onderwijs
		4.2	Onderwijshuisvesting
		4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken
5	Sport, cultuur en recreatie	5.1	Sportbeleid en activering
		5.2	Sportaccommodaties
		5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproduct en cultuurparticipatie
		5.4	Musea
		5.5	Cultureel erfgoed
		5.6	Media
		5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Programma-indeling n.a.v. het nieuwe BBV			
Programma's		Taakvelden	
Nr	Naam	Nr	Naam
6	Sociaal Domein	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie
		6.2	Wijkteams
		6.3	Inkomensregelingen
		6.4	Begeleide participatie
		6.5	Arbeidsparticipatie
		6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)
		6.71	Maatwerkdienstverlening 18+
		6.72	Maatwerkdienstverlening 18-
		6.81	Geëscaleerde zorg 18+
		6.82	Geëscaleerde zorg 18-
7	Volksgezondheid en milieu	7.1	Volksgezondheid
		7.2	Riolering
		7.3	Afval
		7.4	Milieubeheer
		7.5	Begraafplaatsen en crematoria
8	Wonen en ruimte	8.1	Ruimtelijke ordening
		8.2	Grondexploitatie
		8.3	Wonen en bouwen